

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec 2.—20
 za Nemčijo ololetno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
 V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . 1.—70
 Sobotna izdaja:
 Za celo leto 7.—
 za Nemčijo ololetno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Inserati:
 Enostolpna petstvrsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat „ 15 „
 za trikrat „ 13 „
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zabavne, osmrtne itd.:
 enostolpna petstvrsta po 23 vin.
 Poslano:
 enostolpna petstvrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisni se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani

Jugoslovani in delavstvo

Včeraj dopoldne se je vršil v »Ljudskem Domu« v Ljubljani dobro obiskan delavski shod, ki ga je sklicala Jugoslovanska Strokovna Zveza.

Shod je otvoril zvezin predsednik dr. Zajec, ki je pozdravil navzoče in imenoval za zapisničarja shoda obč. svetnika Tomaža Novaka in gđno Brate.

Prvi je govoril živahno pozdravljen

drž. in dež. poslanec dr. Jan. Ev. Krek:

Dolgo časa sem že jno čakal priložnosti, da bi zopet govoril na delavskem shodu kot je danes. Vzroki so bili raznovrstni, predvsem to, ker je oni temelj, na katerem sloni v prvi vrsti naše socialno delo, široki hrbet slovenskega delavstva, zlasti v Ljubljani. Nedavno sem govoril na de'avskem shodu v Črni na Koroškem, odkoder sem prinesel prirčne pozdrave in globoko prepričanje, kako zdrava je bila misel, ustanoviti Jugoslovansko Strokovno Zvezo. Ni potrebe, dokazovati tega dejstva, kajti le strankarsko sovraštvo je v stanu, zanikavati potrebo Jugoslovanske Strokovne zveze in podirati njeno delo.

Delavstvu stalnega dela!

Predvsem se moramo vprašati, v čem tiči glavna težkoča za izboljšanje delavskih razmer, v čem tiči glavna nevarnost za izboljšanje socialnih vprašanj? Na vseh shodih sem vedno in vedno poudarjal, da je prvo, kar je delavstvu najbolj potrebno, — stalno delo. Samo če je dan ta pogoj, je mogoče izvajati boljše razmere za delavstvo. Kjer pa tega ni, je delavec izročen na milost in nemilost raznim izkoriščevalcem. Kaj pomaga, če danes delavec nekoliko več zasluži, če pa jutri nima dela?! Našemu delavstvu je predvsem treba stalnega dela, vprašanje je le, kje je podlaga tanj in od katerih okoliščin je odvisno.

Avstrijsko-nemška zveza.

Prejšnji teden je zame došla zelo vesela novica iz Francoske. Francoski ministrski predsednik je namreč izrekel besede, da je glavna krivda slabih gospodarskih razmer v Avstriji v prvi vrsti to, ker je preveč tesno zvezana z Nemčijo. Res je, da je Nemčija svojo zvezo z nami izrabljala na ta način, da je svojo industrijo in trgovino dvigala na škodo naše države, ki je izgubljala trge, vsled česar naše delavstvo ni imelo dela in zaslužka. V tej zvezi tiči glavna napaka naše zunanje politike. Na noben način pa ne smemo pustiti, da bi na škodo našega delavstva bogateja nemška država. Od leta 1870. je napredovala

Nemčija v toliki meri, da nimamo za ta napredek nobene primere v Evropi. Vzemimo samo Hamburg in Trst. Od l. 1870. je Hamburg napredoval za 30 krat toliko kot je Trst. Samo en podoben zgled imamo, in ta je Japonska. Nemčija je pri tem prišla do prevelike ošabnosti, in misel, da je Nemčija vse, da razen nje vse drugo ni nič, — e postala zanjo samo nevarna. Saj se še spominjamo nemško-angleških konfliktov, oboroževanje Angležev na morju, in vsi vemo, da Francozi komaj čakajo, da bi napadli Nemčijo. In sedaj je Francoz in Anglež z Rusom zvezan. Nemec pa je sam, tako sam, da nima drugega kot nas, kar je seveda tudi toliko večja nevarnost za nas. Govori se tudi o zvezi Italije z nami, a vsi vemo, da bi Italija v kakršnemkoli zapletljaju iskala samo svojih koristi, kajti ona stremi za tem, da si pribori naše Primorje. In sedaj, ko se je osnova A'banija, bo Italijan samo gledal, da nam vzame čim več vpliva v tej novi državi, ker hoče gospodariti v Jadranskem morju. Od tega zaveznika nimamo ničesar za pričakovati.

Evropska vojna?

Jaz stojim na stališču, da je za nas Jugoslovane edino mesto v avstrijski državi, kljub vsem prevaram, ki smo jih do sedaj doživeli od strani avstrijskih vlad. To avstrijsko stališče pa ne sme človeka tako zaslepiti, da bi ne vpošteval nevarnosti, ki obstaja na vseh straneh. Vzemimo, da bi nastala evropska vojna, o čemur se ne govori kot o stvari, ki bi bila mogoča šele čez 50 ali 100 let, ampak kot o stvari, ki se lahko kmalu zgodi. Nevarnost je tukaj in blizu. Če pritisne Anglež na morju, Francoz od leve, od desne Rus in balkanske države na jugu, potem je gotovo, da bo Italijan skušal uresničiti svoje želje po gospodstvu na Jadranskem morju. In če bi bili Nemčija in Avstrija pobiti, kaj bi bilo? Nemčija bi še obstala, toda Avstrija bi prenehala biti velesila. Na eni strani bi izgubili naše Primorje, meja med Italijo in Avstrijo bi se pomaknila proti severu, na drugi strani bi se pa balkanske države, predvsem Srbija, poastile Bosne in Hercegovine. In v tem s'učaju sem prepričan, da bi nas Mažari zapustili, samo da bi rešili sebe, da bi dobili Reko in uničili Hrvatsko. Misel, da bi Srbija dobila kdaj naše pokrajine, je brez podlage, ker bi tega nikdar ne dopustila Italija, ki hoče imeti Primorje in obmorske pokrajine zase. Kot Slovenci in Hrvati bi bili uničeni in Avstrija popolnoma razbita.

Nemčija bi sicer ne prenehala biti velesila kot sem že rekel, toda, ako bi bilo naše Primorje odtrgano od Avstrije, bi bila

zaprta pot, ki jo ima Nemčija preko Trsta na Jadransko morje in dalje na jug in vzhod. Njeno blago bi moralo iti dolgo pot po Atlantskem in Sredozemskem morju. Zato lahko rečem z mirnim srcem, da je v koristi Nemca, da nas podpre in da zvezo med Slovenci in Hrvati podpira. Ne gre samo za nas, ampak tudi za Nemca, ne samo za nas, temveč tudi za Nemčijo.

Nekdaj in sedaj.

Leta 1867. so nas Prusi natepli na Češkem pri Kraljevem Gradcu. Posledica tega je bila, da smo izgubili lepe rodovitne pokrajine na Laškem. Lansko leto sem potoval s tovarišem dr. Korošcem po teh pokrajinah in tedaj sem ga opozoril, da ni nikjer videti spomina, da so bile kdaj v avstrijski oblasti. Edin spomin na Avstrijo je bil kak spomenik, ki je govoril, da je bil ma'edetto straniero — prokleti tu'ec izgnan. Ko je vladala Avstrija v teh pokrajinah, so imeli tudi nemške šole in vsi učni zavodi so bili nemški. Danes pa ne zna nemško nihče več, k večjemu kak portir. Takrat so tudi bili Lahi, ki so bili Avstriji prijazni in ki so radi nemškutarili, danes je pa po 40 letih nemštvo tam doli popolnoma pozabljeno. Kje je vzrok? Nemci so mislili, da bodo pridobili te kraje s svojo kulturo na ta način kot delajo to tudi pri nas. Ako bi se pri nas zgodilo kaj podobnega kot se je s severnolaskimi deželami, sem prepričan, da bi se kaj enakega dogodilo tudi v teku 40 let. Naj bi se razna nemškutarska gnezda na Štajerskem in Koroškem — pravijo, da so tudi še v Ljubljani nemškutarji — odtrgala od Avstrije, prej kot v 40 letih bi ne bilo v njih sledu o nemštvu. Ko začne enkrat delati meč po kartah meje, mine to, kar je bilo prej v tisočih letih nemogoče.

Oglejmo si, kakšne so bile razmere leta 1867. Dolga je bilo veliko in da bi cesar uredil notranje državne razmere, se je spravil z Mažari in nastal je dualizem. Ko so bile notranje državne razmere urejene, je začelo prihajati s Francoskega in Angleškega toliko denarja v našo državo, da ga je bilo preveč, da je takorekoč lahko vsak baraba osnoval kako akcijsko družbo, vsled česar je prišlo leta 1873. tudi do kraha. Ta denar je bil takrat jako poceni in takrat se še ni ničesar čulo o izseljevanju, o Amerikancih itd. Doma je bilo kruha dovolj, industrija se je razvijala, delavcev je primanjkovalo in takrat so pričeli prvokrat prihajati laški de'avci k nam. Francoz je takrat rekel: Prus ne bo po teh dogodkih pomagal Avstriji in tudi sam rabi denar; mir je zagotovljen in svoj denar lahko sedaj naložim v Avstriji. Zaradi tega smo imeli denarja dovolj.

In sedaj v zadnjih letih? Stavbna industrija in vse, kar je z njo v zvezi, je na tleh.

Nobenega zaslužka ni. Ljudi je dovolj za delo, ki ga pa ni bilo, ker je denarja manjkalo. Banke so ga spravljale, ker so se bale vojske. Denar je postal silno drag. Tukaj omenjam, da davki ne škodujejo teželi, škodi pa drag denar in zato je treba urediti politiko tako, da je uspešen gospodarski razvoj mogoč. Italija ima več davkov kot naša država, a pri njej vlada notranji red in industrija napreduje. Poudariti moram tudi to, da so bili lansko leto na Nemškem tudi socialni demokrati za to, da se dovoli na leto ogromno vsoto 1000 milijonov mark davkov za vojaštvo, ker so vedeli, da bi zmanjkalo dela, ako pride do vojne.

Poleg stavbne industrije je tudi tekstilna industrija na psu, kar čutijo vse predilnice pri nas, zlasti pa še na Češkem. In vsa industrija, ki je z njo v zvezi, je padla. Železna industrija, ki je tako trdna, je tudi bila v severnih krajih nekaj časa v težkih razmerah. Prezreti pa tudi ne smemo, da izhaja velik del hujskanja za vojno od onih, ki bi radi zaslužili pri kanonih in bojnih ladjah.

Posledica nazadovanja industrije je bila brezposelnost med delavstvom in ako bi se to imelo ponavljati, bi prišlo do še žalostnejših razmer.

Kaj hočemo?

Končno se moramo vprašati, kaj je naša zahteva, da bo moglo delavstvo živeti? Prvič je treba, da se naša zunanja politika izpremeni v prijateljstvo s Francijo, ki ima denar, in z Rusom, da bomo imeli mir, da ne bo vsako rogoviljenje Srbov veljalo nas stotine milijonov.

Drugič je treba napraviti v notranji politiki red in predvsem dati Slovincem in Hrvatom to, kar jim gre, namreč skupno domovino. Ako mi tukaj na jugu ne bomo močni, potem je Avstrija sama v nevarnosti. Zato je tudi za Nemca potrebno, da je močno jugoslovanstvo. Le z združenjem jugoslovanskih dežel je dana podlaga, da ta lepa zemlja postane ena najbogatejših v Evropi. Danes imamo v Slavoniji in na Hrvatskem kraje, kjer biva živina in ljudje skupaj pod eno streho, kjer vlada največja beda, in tudi pri nas imamo delavstvo, ki stanuje v domovih, kjer gospodari jetika, ki pobira rod za rod. Na drugi strani pa imamo vse pogoje za življenje, predvsem za poljedelstvo. V Slavoniji in Bosni imamo tako rodovitno zemljo, da je niti gnojiti ni treba, in tudi za živinorejo imamo najlepše kraje s svojimi planinami. Živinoreja ima pri nas v slovenskem ozemlju dovolj pogojev za svoj razvoj, da bi lahko popolnoma ustrezala našim potrebam in da bi nihče nikdar ne prišel na misel, da bi hodil živino drugam kupovat. V naši zemlji ima-

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Gruźecki, poslovenil dr. Leopold Lé nard.

(Dalje.)
 Ko se je najedel in napil, je sedel dalje, dokler ni slednjič prišla služkinja naznaniti, da čaka oskrbnik.
 Vstala je in rekla uljudno:
 »Gospod načelnik naj oprostí, toda dolžnosti me silijo...«
 »Pojdite, madame, jaz pa ostanem s hčerjo.«
 »Tudi jaz moram iti... imam opravke« je izpregovorila Bronja.
 »Hm... torej pojdem.«
 Vstal je, da bi se poslovil, a ko je dal roko Zvelevičevi, je začutil v rokah papir pogledal je na Bronjo in zdelo se mu je, da se nasmejava zaničljivo, dvignil je torej prejetih deset rubljev in rekel ponosno:
 »Jaz, madame, nisem »vzjatočnik«... jaz sem pošten človek,« pogledal je na Bronjo, »in od vas ne vzamem ničesar... Jaz sem pravičen in ne maram vaše krivice.«
 Zvelevičeva je utaknila denar v žep in rekla:
 »Ako je gospod načelnik pravičen, sem prepričan, da vam je jasna moja nedolžnost.«
 »Nu, bomo videli,« se je nasmešnil k Bronji, »hči je vam madame, dobro svetovala. Vas pa,« se je obrnil k Bronji, »ne potrebujem zdaj dati na zapisnik, vem, da ste slišali kričanje in strele, to zadostuje.«
 Slednjič se je poslovil, komaj pa, da je zaprl vrata za sabo, je rekla Zvelevičeva z vzdihom:
 »To je slabo, Bronja, da ne vzame podkupnine, težko bo ž njim shajati.«
 »Pomirite se, mama, saj je doslej vsakdo vzel... samo jaz bi na vašem mestu nikdar ne dala podkupnine tem oderuhom.«
 Načelnik se je peljal iz grajščine naravnost k batjuški, ki je po pozdravu vprašal z nemirnim glasom:
 »Kaj pa pri Zvelevičevih? Kakšno kazen ste prisodili?«
 »Za sedaj nobene... moram zadevo natančneje preiskati.«
 »Kako to?« je zaklical pop. »Ali vam je premalo dokazov? Tega nisem pričakoval od vas, Nikefor Teofilaktovič.«
 »Kaj početi?« je vzdihnil, »žal mi je, starke in njene hčerke »krasavice.«
 Pop je bistro pogledal Kruzlaku v obraz in se nasmejal.
 »Gotovo se je mlajša rinila k vam in vas je vjela... Priznajte!«
 »Ne, Mihael Vladislavovič, meni ni na smeh, ampak obžalujte me.«
 »Kaj se je zgodilo? Povejte... saj sva prijatelja...«
 »Ako me je pa sram, saj imam vendar že šestintrideset let, a sem se vjel kot dijak.«
 »No... kaj tacega?«
 »Priznati vam hočem torej odkritosrčno, Mihael Vladislavovič, da sem se vanjo zaljubil na smrt.«
 »Ee, izvetrilo se vam bo do jutri.«
 »Ne, Mihael Vladislavovič, jaz nisem tak veterinjak... dal bi se zanjo razsekati na koščke... z veseljem grem v muke... veste, da mi je dala starka denarja, porinila mi je v roko, pa nisem vzel... Razumete zdaj?«
 »V takem slučaju,« je rekel pop z odsevom strogosti in očitjanja v glasu, »razumem vašo popustljivost napram Zvelevičevi... Toda vedite tudi, ako bi naznanil vladi o vaši ljubezni do Poljakinje, da bi vi zgubili službo in nobena protekcija bi vam ne mogla pomoči.«
 »To je res,« je vzdihnil, »toda ako bi tudi imel zgubiti službo, ne morem iztrgati te ljubezni iz svojega srca... Sicer pa vem, da nikomur o tem ne poveste, saj ste moji prijatelj.«
 Pop ga je povabil na žganje, prižgala sta cigarete in začel je pojasnjevati:
 »Nikefor Teofilaktovič, pomislite kakšno revščino ste trpeli v Holmu... no, posrečilo se vam je, dobili ste službo, je ugled in dohodek... toda pomislite tudi, da je ona Poljakinja in vas ne mara, ker ljubi Revskega, a vi boste zgubili službo, ker bo vaša popustljivost postala jasna, dovolj, da Ivan Pjotrovič prebere vaš zapisnik.«
 »Vse mi je eno, bom že kako živel, Revskega pobijem kot psa, če mi pride na pot.«
 »Toda ona je vendar katoličanka... imejte razum.«
 »Katoličanka,« obstal je za trenotek, »hm... poznal sem pravoslavnega Zveleviča... morèbiti je pa tudi ona pravoslavna.«
 »Vseeno, Nikefor Teofilaktovič... ona je bogata, ima veleposestvo... vi pa izgubite službo.«
 »Ako spozna mojo veliko ljubezen, me vzame, tudi ako bi bil berač... Jaz to čutim.«
 »Znoreli ste,« je zamrmral pop, ali ste pa pijani.«
 (Dalje.)

mo dovolj premoža, razne rude, tudi železne rude, ki se pa ne izrablja, ker je vsa železna industrija pomaknjena proti severu, pri nas pa ni ljudi, ki bi se hoteli lotiti tega in ni denarja. Največji pogoj za gospodarski razvoj pa je ta, da se razvija od Trsta do Kotora naše morje, ki ima ob obrežju polno pripravnih krajev za pristanišča. In za tem morjem stanuje ljudstvo, ki nima solda, so ljudje, ki kruha ne poznajo. Ali mora to biti? Sedaj seveda. Kdo pa je kriv tega, kdo odločuje, da so take razmere? Mažar odločuje v Bosni, ki je pa pravzaprav država zase. Potem imamo avstrijsko državo, ogrsko in tudi Hrvaško in Slavonijo moramo pravzaprav šteti kot posebno državo. Torej imamo v naši monarhiji 4 države, med katere je razdeljen jugoslovanski narod. Potem imamo pa še posamezne dežele: Dalmacijo, Istro, Goriško, Trst — kjer povsod gospodarijo nad pretežno slovansko večino Lahi —, Koroško, Štajersko, — ker so Slovenci izročeni nemški samovolji, — in Kranjsko. Sedem dežel! Mi vidimo, da je nemogoče to ljudstvo voditi enotno. Vzemimo pa, da bi bila naša dežela res lepo skupaj zvezana, potem bi bila lahka reč, dvigniti jo; naši ljudje bi imeli potem dovolj kruha in jela. Kaj pa nam pomaga sedaj morje, če pa nimamo ničesar, da bi vozili po njem? **Mi tukaj na jugu moramo dobiti samostojnost, da se bodo dvignili naši kraji in da bo zagotovljen državni njen obstoj.**

Tretja naša zahteva se tiče brezposelnosti. Moja misel je: **Vsa podjetja, ki so kartelirana, morajo ob časih, ko imajo dobičke, dati en del na stran, da dajo delavcu podporo, kadar nima dela.** Ako se mora v pametnih podjetjih dati na stran za stroje, za poslopja, se mora dati tudi za delavca. To je zahteva, ki se jo mora izpolniti na gotov način.

Zahteve delavstva po boljših razmerah so dosegljive, ako mu je zagotovljeno stalno delo. Zato so te stvari, ki sem jih povedal, v tesni zvezi z delavstvom. Seliti se, je težko in tudi tisti, ki sanjajo, da nas bo Srb rešil, se hudo motijo. Seliti se iz ene države v drugo, velja mnogo. Ako preneha naša država, je gotovo, da izginejo tudi Slovenci s sveta.

Iz vsega tega sledi, da je Jugoslovanska Stokovna Zveza prava organizacija, ker smo na stališču, da se moramo mi sami prej tesno združiti, ako hočemo sodelovati pri ustanovitvi boljše bodočnosti našega ljudstva. **Mi zahtevamo samostojnost vsakemu narodu, predvsem pa nam na jugu.** Ali ni oslarija, da je pri nas v Avstriji vse odvisno od češko-nemških sporov, o čemer sem že govoril v deželni zboru? Navsezadnje, ako se Avstrija odtrga od Češke, bo še živeła, ako pa bo odtrgana od morja, bo umrla kot velesila. **Red se ne bo napravil prej, dokler se ne da hrvaškemu in slovenskemu narodu skupna samostojna domovina!**

Stvari, ki sem jih danes povedal, so že take, da jih sedaj tudi drugi ponavljajo. O tem sem že leta 1908. ob tedanji krizi govoril v deželni zboru in reči moram, da sem nekoliko ponosen na to, da smo prvi bili mi, ki smo dvignili besedo za samostojnost hrvaško-slovenske domovine. Zato s preziranjem gledam na one, ki delajo politiko od danes na jutri. Tu gre predvsem za vprašanje kruha, za katero je treba predvsem treznega, premišljenega dela; navdušenje bo že samo od sebe prišlo.

Krščanska politika je potrebna!

Naši Jugoslovanski Stokovni Zvezi očitajo nasprotniki, da je »klerikalna«. Rečem pa: Ako bi naša država delala »klerikalno«, to je katoliško politiko, kot jo je do časov Marije Terezije, potem bi bila naša država danes prva v Evropi, kajti takrat je imela namen, vreči Turka iz Evrope in osvoboditi krščanske narode. Naš cesar bi bil kralj Srbije in Balkan bi bil naš. Ali ni smešno dejstvo, da je zunanji minister Berchtold ob izbruhu balkanske vojne govoril, da mora ostati na Balkanu status quo, naj izpade vojna kakor hoče, a potem, ko so Srbi in Bulgari zmagali, je bil status quo vendar žalostno pokopan. Branili smo Turka, zato smo dobili tudi po grbi. Ako bi naša država res delala krščansko politiko, bi bile druge razmere. Še sedaj bi bilo boljše, da bi se delala taka politika, ker bi pridobili zaupanje balkanskih narodov. In gotovo, da bi marsikak Srb rekel: »E, vendar je boljše v Avstriji, močna, velika država, urejene razmere ima.« Razkolnemu delu isto samostojnost kot katoliškemu! Če bi to bilo, bi se nam ne bilo treba bati Srbov. Saj je tudi za Srba težko, da mora dati vse, kar ima, za vojaštvo. Saj doli v Bitolju in drugih mestih novoosvojenih pokrajin je že sedaj dražje življenje kot pri nas! Ako bi imeli samostojno Hrvaško z neprikrajšanimi pravicami, potem bi tudi marsikak Srb govoril: »A, tam je dobro!« Potem bi se lahko rešilo tudi srbsko vprašanje, a pod okvirjem Avstrije. Sedaj so se pa ozirali samo na Turka in odtod žalostne razmere!

Državni zbor. — Na delo!

Končno moram tudi omeniti, da zaveda o splošnem starostnem zavarovanju

napreduje, četudi počasi. Bolezni, ki jih ima državni zbor, so v zvezi z ustavnimi razmerami. Pri vseh velikih stvareh govori zraven vedno Mažar in gotovo je, da se od sedanjega državnega zbora ne sme veliko pričakovati. Povdariti pa moram še sledeče: Naš vladar je leta 1867. prisegel, da bo držal mažarsko ustavo v dobri misli, da bo državo notranje pomiril. Položil je prisego in od njega ni pričakovati, da bi ne držal viteško dane besede. Držal jo je dosedaj in jo bo do smrti. To je treba upoštevati in zato je treba pripravljati novi čas, ne z revolucionarnim kričanjem, ampak s trezno, krepko organizacijo, ki ne more imeti nobene druge podlage, kakršno ima naša Jugoslovanska Stokovna Zveza, namreč krščansko.

Govor dr. Kreka je bil sprejet z velikim navdušenjem in odobravanjem.

Alera Kramar-Šviha.

Državni poslanec Šviha je bil načelnik češko-radikalnega kluba v državnem zboru — in ob enem plačan špijon praške državne policije, kateri je proti trdni mesečni plači izdajal politične tajnosti svoje stranke. Ta škandal je obelodanil pred 14. dnevi v svojem listu načelnik mladočeškega kluba v državnem zboru dr. Kramar.

Sedaj pa očitajo češki radikalci dr. Kramarju, da je za Švihove kupčije vedel že dve leti in — molčal. Šele ko so češki radikalci razkrili dejstvo, da je mladočeška stranka jemala denar iz vladnega dispozicijskega zaklada — je dr. Kramar dal nalog, da se obelodani Švihova afera in v njej nekam zaduši vtis mladočeške korupcije. Tako češki radikalci. Ni naša stvar izrekat, kako sodbo v tem domačem boju med Kramarom in češkimi radikalci. Toliko je pa gotovo, da je bil bivši poslanec in policijski špijon Šviha v ozkem stiku z mladočeško politiko. On je zastopal v radikalnem češkem klubu mladočeško strujo, da naj Čehi delajo samo češko politiko in se popolnoma ločijo od Jugoslovanov. Posrečilo se mu je tudi prodreti sčasoma s tem stališčem — in postal je načelnik kluba, katerega je potem vodil strogo v tej smeri. Ko je Šviha postal načelnik, v tistem hipu je prenehala sleherni podpora jugoslovanske politike po čeških radikalcih, pretrgala se je zadnja vez med češko in jugoslovansko politiko in potem Šviha je vladal Kramar v klubu čeških radikalcev.

Ko so bili popreje češki radikalci odločno podpirali vsako narodno akcijo Jugoslovanov — ni bilo za časa Švihovega načelnštva opaziti v tem oziru nobene razlike med mladočeško in radikalno stranko. Šviha je očitno pristopil k radikalni stranki samo iz špekulativnih vzrokov, zaradi »gšefta«, in delal je vspešno politiko radikalcev, mladočehov in — praške policije.

Šviha je bogatajec; izjavil je še te dni, da ne veruje v Boga — — —

Šoštanjka posojilnica in celjska liberalna zveza.

Ne pisali bi o tem žalostnem poglavju slovenskega združništva, če bi si ne bili liberalci zopet drznili v »Slov. Narodu« napadati posl. dr. Vrstovška in nadrevizorja Pušenjaka. Oba so združniki naprosili, da se udeležita občnega zbora in zastopata njih težnje. Sedaj jih pa Celjani grdo blatijo, češ, da nista delala v prid Celjske Zveze in bi morala pomiriti razburjene kmete. Spominjamo se še, kako se je svoj čas bahal dr. Kukovec v Rajhenburgu o velikih zaslugah za to posojilnico, tudi v Žalcu je pel svojo slavo. V Šoštanj pa ne pride pripovedovat o svojih zaslugah; tudi liberalnega Stiblerja ni več med Šoštanjčane, vsi so se poskrili, namesto da bi stopili pred združnike in jim razkrivali svoje zasluge.

Občni zbor je bil prav dobro obiskan. Kmetje so bili razburjeni, so preklinjali Celjane in vse tiste, ki so krivi poloma Šoštanske posojilnice. Razburjenost je prišla do viška, ko so slišali združniki na podlagi bilance, da posojilnica še sedaj ni rešena, dasiravno se je na edino zaslugo poslanca dr. Vrstovška že izplačalo 200.000 kron od države. »Lumpi, sleparji« in še hujše psovke so se slišale, kar ni zameriti ubogemu kmetu, ki popolnoma brez krivde pride v take težave.

Bilanco je prebral revizor Kunej od Celjske Zveze. Nato je poročal poslanec dr. Vrstovšek o bilancah prejšnjih let in poudarjal, da je treba kmetom pojasniti, zakaj da so tako daleč zabredli s posojilnico. Bilance vseh let so take, da človek ne more verjeti številkam, ker se vedno vsako leto navajajo. Največje zlo za Posojilnico je Dunajska hiša; načelstvo in nadzorstvo je dalo poblastilo dr. Kukovcu, da je to hišo kupil; žalibog je tudi leta 1911. občni zbor,

katerega se je udeležilo le nekaj članov, potrdil ta nakup. Iz bilance za leto 1910 posnameš vrednost tovarne in elektrarne v znesku 371.915 K 82 vin.; v tem letu so še odpisali 34.499 K 97 vin. rezervnega zaklada. Leta 1911. pa že med premoženjem figurira Dunajska hiša v vrednosti 485.545 kron, dasiravno je med prejemki za tovarno le 132.799 K 93 vin., za nakup Dunajske hiše pa 266.618 K 30 vin. vpostavljenih, torej za hišo ne 485.545 kron, temveč le 399.417 K.

V letu 1912 izkazuje bilanca vrednost hiše le 300.000 K, odpisalo se je kar naenkrat 185.545 K; po bilančnih izkazih je nesla hiša v tem letu 7093 K 43 vin.

V polovici leta 1913 je v bilanci vrednost hiše že samo 280.000 K, koncem leta 1913 pa samo 270.000 K. V bilanci za leto 1913, čujte in strmite, je od te hiše izkazan čisti dobiček le z 987 K 88 vin., od katerega se morajo še odšteti tožni stroški 421 K 10 vin.

Bilanca izkazuje za leto 1910 in 1911 še dobiček in se je celo odpisalo mnogo od rezervnega zaklada. Leta 1912. pa že izkazuje bilanca izgube 225.014 K 58 vin. V bilanci za leto 1913 pa ima ta izguba zopet čisto druge številke, znaša že 251.608 kron 95 vin. Iz tega se razvidi, da so celjski revizorji kar meni nič tebi nič številke spreminjali, kakor je bilo potrebno in primerno za bilanco. Bilanca, ki se je predložila občnemu zboru, za leto 1913 izkazuje zopet izgube 71.501 K 01 vin., dasiravno se je izvršila že sanacija. Tako bilanco si upajo predložiti Celjani združnikom in se hudujejo, da nista dr. Vrstovšek in Pušenjak delovala na to, da bi se bila bilanca potrdila. Nadrevizor Pušenjak je opozarjal zlasti kot strokovnjak na razne postavke v bilanci, katere mora ravnateljstvo združnikom pojasniti. Predlog, da se bilanca ne potrdi in da se naroča odboru, da uredi bilanco in predloži prihodnjemu občnemu zboru natančne račune glede Dunajske hiše, se sprejme soglasno.

Celjska Zveza je zaračunala posojilnici sedaj, ko je v najhujših stiskah, za prispevek in provizijo 740 K 12 vin.; advokati so vzeli blizu 5000 K. Kmetje pa plačujte, ker niste ničesar zakrivali! Liberalci si pa drznejo govoriti na shodih, seveda daleč od Šoštanja, še o svojih zaslugah in napadajo može, ki se res trudijo, da bi stvar uredili in delujejo na to, da bi ne trpelo po nedolžnem naše ljudstvo. Sedaj brez ozira proti nepoštenemu postopanju teh pijavk v boj! Zadnja beseda ni izgovorjena. Celjski Zvezi, ki je kriva vseh homatij in nesreč, in pa celjskim revizorjem le svetujemo, da skrbijo za to, da ne zadenejo našega kmeta nobene škode. Sicer gorje vam!

Primorske vesti.

p Predavanja na tržaški Revoltelli ustavljena. Vsled sklepa kuratorija višje trgovske šole Revoltelle so v soboto vsled znanih dogodkov sistiral predavanja in zaprli šolo za nedoločen čas. Ravnateljstvu zavoda se je naročilo, naj takoj uvede zaradi izgedov preiskavo.

p Nemška vojna ladja v Pulju. V soboto jutraj je priplula v vojno luko nemška križarica »Goeben«. Naše vojne ladje so jo pozdravile z običajnimi streli. Zvečer je nemška križarica zopet zapustila našo vojno luko in odplula v smeri proti Benetkam, kjer bo počakala prihoda nemškega cesarja in bo potem spremljala nemško cesarsko jahto »Hohenzollern«, na kateri bo nemški cesar plul proti otoku Krk.

p Pred imenovanjem puljskega prošta in enega kanonika. V kratkem se bo izvršilo imenovanje stolnega prošta v Pulju in enega kanonika. Iz popolnoma zanesljivega vira se izve, da bo imenovan proštom puljske stolice kanonik Josip Wisinger, kanonikom puljskega kapitlja pa župnik Dominik Pindulič. Prihodnji proš je rododunajčan in nemške narodnosti. Pripadal je svojčas kapucinskemu redu. V poreško-puljsko škofijo ga je sprejel pokojni škof Flapp. Novi kanonik Pindulič je hrvaške narodnosti. To bo prvi kanonik pri puljskem kapitlju, kateri pripada narodnosti ogromne večine vernikov v Pulju in njega okolici. Trdno upamo, da bo novoimenovani kanonik naše krvi posvetil vso svojo moč temu, da bo prepričal puljski župnijski urad, da smo Slovani v Pulju udje iste cerkve kakor Italijani in da je nam treba istih pravic v cerkvi kakor njim. V tej nadi dobro došel!

p Volitve v bolniško blagajno v Rovinju. V ponedeljek so se vršile v Rovinju, eni najzagrizenejših laškoliberalnih trdnjav v Istri, volitve v bolniško blagajno, pri kateri so zmagali z veliko večino socialni demokrati. Volivni boj je bil hud, ker so laški liberalci napeli vse svoje moči, da obdržijo bolniško blagajno še nadalje v svojih rokah. Toda pomagal jim to pot ni ves trud ničesar.

p Pustni čas za »Lego Nazionale«. Skoro noben narod ne nabere za svoja šolska društva s pustnimi prireditvami

toliko denarja kot ravno Lahi. Niso si storili veliko iz tega, da je oblast prepovala skupini takozvanih »rimskega patriarha« pobirati darove za Lego Nazionale, ampak so še s tem večjo vztrajnostjo privzele to nalogo druge maskare in nabrale zadnje tri dni pusta samo v Trstu 1004 K. Še večje dobičke pa so prinesli pustni plesi in maskarade po drugih avstrijskih italijanskih mestih. V Zadru se je nabralo samo v eni noči 14.000 kron, ravnotako v Splitu 10.000 K, v Šibeniku 6000 kron in v mali Lesni 1800 kron. — Sorazmerno še več so nabrala istrska mesta. Pulj je dal v eni noči 9000 kron, istotako Piran 7000 K, Koper 5000 kron, Poreč 3200 kron, Rovinj 3000 kron, Pazin 2700 K, Lovrana 2200 kron in Dignano 2000 kron. — Pa tudi goriški laški krogi niso zaostajali za onimi v Istri in Dalmaciji. Plesni venček v Gradiški je nabral 1162 kron in v Korminu se je nabralo za pust v eni noči 2300 kron.

p Otvoritev poletnega poštnega urada. Z današnjim dnem, t. j. 16. t. m. se je otvoril c. kr. poštni in brzojavni urad v Sesljanu. Tako zgodaj spomladni ni začel rečeni urad še nobeno leto poslovati. Sesljan leži ob Adriji blizu Devina in je dokaj priljubljeno morsko kopališče.

p O hotelu »Balkan« v Trstu poroča »Jugoslavija«, da v restavraciji in kavarni ni več niti enega slovenskega ali hrvaškega uslužbenca. Zakaj tega tudi »Edinost« ne beleži?

p Nove orgle v Biljani na Goriškem. Trvdka Brata Zupan v Kamni gorici je postavila v Biljani nove dvomanualne orgle z 17 pojočimi izpremeni. Delo je mojstru izvrstno uspelo in je prištevati med najboljša dela te domače, solidne trvdke. Kot kolavdatorji so bili povabljeni gg. Iv. Kokošar, P. Aleksander Vaupotič in V. Vodopivec. Vsi trije kolavdatorji so se o orglah jako laskavo izrazili. Omenjamo še, da so to že 125. nove orgle, katere je ta vsega priporočila vredna trvdka dosedaj postavila. Cena 5600 K je za to tako velikp in krasno delo naravnost nizka.

p Smrt v železniškem vlaku. V petek se je peljala z brzovlakom Dunaj—Trst v vozu I. razreda grofica Ivana Hardegg s svojo 83letno svakinjo in neko družabnico. Namenjena je bila v Opatijo, kjer je nameravala ostati več tednov. Komaj je vlak zapustil postajo Št. Peter, se je grofica onesvestila in kmalu nato umrla. Truplo so na postaji Matulje prenesli iz vlaka.

p Ustrelila se je dne 14. t. m. v Renčah h. št. 168 — 17letna Karolina Mozetič. Kaj je vzrok samomora, ni natančno znano. Šla je brat steloj v domači breg in tam izvršila samomor. Kroglica ji je obtičala v glavi. Zdravnik je izjavil, da ne more pomagati. Umrla je šele drugi dan. Domneva se, da je izvršila samomour vsled nesrečne ljubezni.

Štaterske novice.

š Mariborčane snubijo vsenemci. Prva dni tega meseca je nemško politično društvo za Maribor in okolico sklicalo političen shod, na katerem je imel dolg govor dunajski vsenemec dr. Ursin. Ako povemo, da je govoril o »avstrijskem slovensko-rimskem sistemu« in njegovih zaveznikih, si lahko vsak sam misli, kakšna so bila njegova izvajanja; povemo naj le, da je rekel, da Avstrije sploh ni, marveč so samo v državnem zboru zastopana kraljestva in dežele in da se zato on ne smatra za Avstrijca, marveč Nemca. Ko je primerno ošvrkal krščanske socialce, liberalce in socialne demokrate, je začel vabljivo slikati program vsenemške stranke, katerega temeljna točka je zahteva, da se Avstrija pridruži Nemčiji kot zvezna država. Skliceval se je na besede bivšega ministrskega predsednika dr. Körberja, ki je rekel o vsenemcih, da so njihovi cilji res zaenkrat samo sanje, ki pa imajo, kakor sanje sploh, to dobro stran, da se lahko tudi uresničijo. Dr. Ursin je končal: »Če se naše sanje o nemški edinosti uresničijo, bo to najlepši dan bodočnosti. Heil Aldeutschland!« Tem besedam je glasom »Marburgerice« sledilo viharo odobravanje. Heil!

š Policaj — tat? — Zanimiva afera v Mariboru. Mariborski policijski četovodja (Wachführer) Kussman je v trafiki v Koroški ulici izvrševal večkrat — tatvino. Na nedovoljen način je vtikal v žep svojega uradnega plašča smodke in zavojčke finega tobaka, ki je bil razložen v izloženem oknu. Kussman je izvršil vso stvar zelo prefrigano. Medtem ko je čital časnike in glasno govoril, je z drugo roko jemal cigare. To je izvrševal tako, da trafikantinja tatvine niti takoj opazila ni. Ko je pozneje izprevidela, da ji manjka zaloga v oknu, ji prvotno niti na misel ni prišlo, da bi to tatvino izvrševal mož postavil in javnega reda. Ko pa se je tatvina ponavljala vedno česče, so začeli nekoč Kussmana opazovati in z ulice in od zadaj so natančno videli, kako je Kussman smukal cigare in tobak v svoj obilni žep. Prijeli so ga in bil je takoj odpuščen iz službe ter aretiran. Vsa afera vzbuja v Mariboru veliko pozornost. Kuss-

man je bil jako strog napram svojim podložnim policijskim stražnikom. Če je imel katerega na muhi, ni se mu dobro godilo. Bil je denuncijant prve vrste. Kussman je bil tudi v narodnem oziru zelo nestrpen. Ko so lansko leto mariborski Orli v soboto pred katoliškim shodom čakali v Mariboru na kolodvoru v hodniku, kjer se dobivajo vozni listki, je Kussman prihrul nad nje in robustno zahteval, naj Orli zginejo, »weil Marburg eine deutsche Stadt ist«. Seveda ga naši fantje niso ubogali. Tako je sedaj dobil Wastian vrednega sodruža.

Š **Proti četrti božji zapovedi.** 48letna delavka Marija Kačnik v Gorici pri Dobrni je že dalj časa ravnala s svojim 80letnim očetom Francetom Kačnikom zelo nečloveško. Ko ji je dne 8. t. m. starček dejal, naj se pripravi za veliko-nočno spoved, se je nečloveška hčer tako razkačila, da je bila svojega očeta s pestjo in obraz. Proti nečloveški hčeri je vložena ovadba.

Š **Posestnik in klobučarski mojster kot vlomilec.** V breziškem okraju so se zadnji čas pogostoma dogajali vlomi, vendar zločincev niso mogli izslediti. Sedaj se je posrečilo prijeti enega člana vlomilske družbe v osebi posestnika in klobučarja Štefana Krčana iz Harmenice pri Zagrebu, ki je vlomil skozi slamnato streho pri posestnicah Heleni Skoler in Neži Planinc v Rigolnici. Ukradel je večjo množino mesa, klobas, slanice, masti itd. v vrednosti 300 K. Prijeli so ga na begu s plenom in izročili sodišču v Brežicah.

Š **Pozor pred sleparjem.** Na Spodnjem Štajerskem se klati čevljarjski pomočnik in baje tudi fotograf Mihael Pečnik iz Krškega, ki izvablja ljudem denar pod pretevzo, da hoče ponarejati denar in v slučaju, da se mu posreči, povrni in posojeni znesek v dvojni meri. Sleparja, ki si je nadel tudi ime Karel Kozole, zasledujejo oblasti.

Š **Hum pri Ormožu.** Proti jeseni se vršijo v humski občini, kjer dosedaj gospodarijo liberalci, občinske volitve. Naše pristaše opozarjamo, da se pripravijo za volilni boj! — Z Bogom za narod!

Š **Ormož.** Iz zanesljivega vira izve, da od maja naprej namerava juž. železnica spremeniti vozni red tako, da popoldne brzovlaka št. 202 in 203 ne bi postajala od Pragerskega nikjer drugod, kot samo v Ptuj, v Čakovcu itd. Čeravno se namerava vpeljati novih par osebnih vlakov, bi vendarle mi, ki se poslužujemo ormoškega kolodvora, to zvezo težko pogrešali ter se zategadelj obračamo na okrajni zastop ormoški in vse občine ormoškega okoliša, da protestirajo pri ravnateljstvu južne železnice in pri drugih kompetentnih oblasteh proti temu sklepu. A naše drž. in deželne poslance pa nujno prosimo, da naš protest kolikor najkrepkeje podpirajo.

Dnevne novice.

— **Občni zbor »Slovenske Matice«** se je vršil včeraj v dvorani mestnega magistrata. Iz sporeda, ki se je vršil po navadni šabloni, nas letos zanima le izid volitev v odbor »Matice«. Predsedništvo in ž njim združena liberalna stranka se je masševala za nezaupnico, ki so jo dobili za svoje netaktno postopanje ob zadnjem katoliškem shodu. Črtali so iz predlagane liste vse tiste odbornike, ki so kolidkaj za stvarno literarno in znanstveno delo. Umakniti so se morali dr. Debevec, dr. Gruden, dr. Mantuani, dr. Tominšek. Mesto njih pa so izvoljeni »literati«, kakor: — dr. Vladimir Ravnihar, dr. Demeter pl. Bleiweis Trsteniški, urednik »Dneva« dr. Ivan Lah in dr. Pavel Grošelj. Agitacija je bila zahrbtna, ker naši somišljeniki glasovnic ali niso dobili ali pa so jih jim dostavili šele v zadnjem trenutku. Liberalci so s tem glasovanjem sami pokazali, da jim za skupni kulturni zavod ni briga. Posledice so za »Slovensko Matico« na dlani.

— **V oklicu »Slovenske Straže«** za slavnostno leto v spomin 500 letnice vstolice koroških vojvod v slovenskem jeziku, je med podpisi zastopnikov koroških Slovencev pomotoma izostalo ime monsignora dr. Val. Podgorca.

— **Iz seje deželnega odbora kranjskega** dne 14. marca 1914. Za leto 1914. se določijo premije za glavo strupene kače po 40 vin. Od 1. januarja 1915. dalje se premije za pobite strupene kače ne bodo več podeljevale. — Vzame se na znanje dopis deželnega predsedstva o Najvišji potrditvi sklepa deželnega zbora glede pobiranja deželnih doklad za leto 1914. — Vzame se na znanje dopis deželnega predsedstva, da je c. kr. poljedelsko ministrstvo zavrnilo priziv mestne občine ljubljanske glede zgradbe deželne elektrarne ob Ljubljani. — C. kr. deželna vlada se naprosi, da dovoli iz državnih sredstev vsaj take prispevke za regulacijo vipavskih vod, kakor jih je goriski deželni. — Zgradba deželnih cest Horjul — Velika Ligonja, Zalog — Črni vrh in Polhov Gradec — Majavoda se odda tvrdki dr. Samohrd. —

Za popravo občinske ceste v Razborju, občina Velika Loka se dovoli 1000 K podpore. — Pogorelecem v Trebči vasi se dovoli 2000 K podpore za nakup krme. — Zastopnikom deželnega odbora v zdravstvenem zastopu Radeče se imenuje Anton Rozina, deželnosodni svetnik v Radečah, v zdravstvenem okrožju Krško pa Peter Poč, železniški postajenačelnik v Krškem. — Prošnja mestne občine Kranj za posojilo 40.000 K v svrhu naprave elektrarne se odkloni, ker bi se ta naprava ne rentirala. — Sklene se izvršiti revizijo mestne občine Postojna.

— **»Slovenski Straži«** so poslali: Nabrano na gostiji Romih-Tovornik v št. Vidu na Planini 16 K 20 vin. — Po č. g. Val. Oblak, župnik, Kropa, nabrano na ženitnini g. Ig. Zupan in Minke Kralj 15 K. — Po č. g. Janku Širec, kaplanu, Vranjsko, daroval g. Debelak, 1 K. — Po č. g. Fr. Polaku, kaplanu v Hočah pri Mariboru, iz nabiralnika g. Rojko v Spod. Hočah, 1 K 32 vin. — Po podružnici Sladka gora iz nabiralnika v gostilni g. Svetelška na Sladki gori, 2 K 20 vin. — **Spomnite se ob jutrišnji 500 letnici vstolice koroških vojvod v slovenskem jeziku, »Slovenske Straže«, ki jo koroški Slovenci priznavajo kot svojo najodličnejšo pomočnico. Kjer imate nabiralnike »Slovenske Straže«, naberite vanje prispevke in jih napolnite, drugod napravite zbirke, kjer teh ni mogoče, pa odpošljite posamezne darove!**

— **Mladočeški veleslovani,** oziroma »Narodni Listi«, o katerih se tudi trdi, da dobivajo denar iz dispozicijskega fonda, na vso moč zagovarjajo laško vseučilišče v Trstu. »Edinost« se po pravici na te patriote jezi. Zanimivo je, da laške zahteve brani najbolj cesarski svetnik Penizek. Hudomušno pripominja »Edinost« k temu: »Mimogrede naj še omenimo, da ime Penizek prihaja od — penezov«. »Edinost« te gospode že pozna. Kakor znano, se v mladočeškem klubu, katerega glasilo zagovarja laško univerzo v Trstu in ki ima zveze z dispozicijskim fondom, nahaja ljubljanski liberalni državni poslanec dr. Ravnihar!

— **Ali je res?** »Edinost« piše dne 15. t. m.: »Kakor smo izvedeli iz popolnoma zanesljivega vira, ki je v najbližjih stikih z dunajsko vlado, je popolnoma gotova stvar, da pride v kratkem univerza v Trst. V vladnih krogih zatrjujejo, da je v parlamentu in v gospodski zbornici večina za italijansko univerzo že zagotovljena.« Vlada naj se zelo dobro premisli, preden kaj takega poizkusi, če noče Jugoslovancev pritirati do obupa. Takega predrznega žaljenja bi slovenski narod ne prenesel.

— **Iz deželnega odbora.** Deželni odbornik dr. E. Lampe je odšel na štirinajstdnevni dopust.

— **Kako more človek pasti.** Ljuba Babič Gjaljski je, kakor znano, hrvatski romanopisec in je spisal tudi skrajno domoljubno povest »Na rodni grudi«. Ta mož je v zadnji seji hrvatskega sabora Madjare hvalil kot »bratski narod onstran Drave« in dejal, da je treba »nagodbo čuvati kakor zenico očesa«. Tako se najhujši madjaroni niso govorili, ker jih je bilo le še nekoliko sram.

— **Slov. kat. akad. tehn. društvo »Danica« na Dunaju** je na svojem občnem zboru dne 12. t. m. izvolilo za letni tečaj 1914 sledeči odbor: Predsednik med. vet. Ivan Žgur, podpredsednik phil. Josip Ovsešek, tajnik med. Franc Uršič, blagajnik cult. tech. Josip Porenta, I. knjižničar phil. Konrad Theuerschuh, II. knjižničar med. vet. Vekoslav Rigler, gospodar med. Zdravko Fister, zapisnikar phil. Ladislav Mlakar, arhivar cult. tech. Josip Rustja.

— **Slov. kat. akad. društvo »Dan«** v Pragi si je izvolilo za 9. letni tečaj sledeči odbor: Predsednik phil. Joško Copič, podpredsednik - blagajnik jur. Fran Bratina, tajnik jur. Heri Hirschmann, knjižničar-gospodar jur. Franc Zmazek, revizorja jur. Janko Koser in Josip Dular.

— **Hrvatski listi in naša krajevna imena.** »Obzor« imenuje Trbovlje Trifail, »Jutranji List« pravi Gradcu Graz, a »Novosti« Mariboru Marburg. Hrvati se sploh malo zmenijo za slovenska krajevna imena, tako da se v hrvatskih listih bere časih celo Veldes za Bled. Kaj bi rekli Hrvat, če bi mi za Reko rabili Fiume ali za Karlovec Karolyvaros ali Ragusa za Dubrovnik? Kulturna skupnost, o kateri toliko deklamiramo, bi se pač morala kazati najmanj v tem, da Hrvati rabijo slovenska krajevna imena za one zemlje, ki se imajo po programu enkrat zediniti s hrvatsko kraljevino.

— **Na dolenskih železnikah** se bodo s 1. majnikom prometne razmere izdatno izboljšale. Vlaki bodo vozili s hitrostjo 45 km na uro, vsled česar se bo pri dosedanjih vlakih skrajšal čas za približno pol ure. Razen tega se pa vpelje še en pospešen osebni vlak, ki bo prevozil progo Ljubljana — Novo mesto v dveh urah 20 (oziroma 30) minut. Iz Ljubljane bo odhajal ob 6. uri 36 minut zvečer in iz Novega mesta ob 8.

uri 24. minut zjutraj. Na progi Novo mesto — Straža bodo vozili v vsaki smeri dnevno 3 vlaki in jutranji vlak, ki je vozil doslej samo ob ponedeljkih in sestanjih dneh iz Trebnjega v Novo mesto, bo vozil s 1. majnikom vsak dan.

— **Izpred upravnega sodišča.** Z Dunaja poročajo: Duhovnik Valentin Limpl v Kapli na Koroškem je bil predstavljen v župnijo Kranzhofen, in sicer vsled odredbe ordinarijata, ki jo je odobrilo ministrstvo za uk in bogočastje. Proti temu odobrenju se je Limpl pritožil na upravno sodišče, ki je o zadevi razpravljalo preteklo soboto. Limpl je v pritožbi navajal, da se je s premeščenjem zgodila izprememba v njegovi dotaciji, in sicer na njegovo škodo, ker je mesto duhovnega pomočnika v Kapli dotirano z neko ustanovo. Poleg tega je na novem mestu potreben duhovni pomočnik nemškega rodu, med tem ko je on zmožen samo slovenskega jezika. Vladni zastopnik, ministerjalni tajnik dr. Schlegel je poudarjal, da se ne gre za odredbo naučnega ministrstva, temveč za odredbo cerkvene oblasti, ki jo je le potrdilo. Državno sodišče pa je pritožbo ugodilo.

— **Spremembe občinskih mej med občinami Dolsko, Dol in Velika vas.** V deželnem zakoniku I. kos iz leta 1914 beremo ta-le razglas c. kr. deželne vlade: »Kranjski deželni zbor je v zmislu § 4. spremenjenega občinskega reda . . . dogovorno s c. kr. deželno vlado odredil, da se katastralni občini Podgora in Kleče izločite iz selske občine Dolsko in priklopite selski občini Dol ter da se katastralna občina Sv. Križ izloči iz selske občine Dolsko in priklopi selski občini Velika vas.« Da je bila ta sprememba občinskih mej v resnici potrebna z ozirom na krajevne razmere, bo vsak priznal. Čemu radi tega jeza liberalcev, ki so izvršenim spremembam z vsemi močmi nasprotovali? Od vsega skupaj nimajo sedaj drugega nego — dolg nos.

— **Smrt v snegu.** Iz Banjaloke pri Kočevju poročajo: Tri dni je jug zelo razsajal, na kar je začelo dne 11. t. m. snežiti kakor v najhujši zimi in je padlo čez noč nad 60 cm snega. V tem sneženju se odpravi 23 let stari Matej Bianchini, doma iz Sotagne pri Vicenci v Italiji, iz Banjaloke, kjer je imel opravka na pošti, nazaj k svojim tovarišem na Stružnico, kjer žgo oglje. Ker ga drugi dan še ni bilo, ga gredo dne 13. marca iskat na Banjaloko in drugam, kjer je hodil in ga popoldne najdejo mrtvega v snegu, ki ga je pa na Stružnici padlo do 130 cm. Kolikor se da sklepati iz sledov, je na težavni poti v snegu večkrat omagal in padel, zašel v apneno jamo, polno vode, na Orleku, iz nje se še rešil in prišel kakih 20 korakov dalje, kjer je v snegu omagal in zmrznil. Smrt mu je pod krogami Turkov in Arabcev v Tripolisu, kjer je bil nad leto, prizanesla, tukaj mu pa nenadoma pretrgala nit življenja.

— **Umrla** je v Kamniku dne 10. t. m. posestnica Marija Gerkman.

— **Žrtev nesreče na kamniški progi.** V soboto, dne 14. t. m., so pokopali 67letnega starčka iz Podgorja, ki se je ponesrečil na polju pri oranju s konji. Splašili so se mu konji; ker ni nobenih zatvornic, drli so proti vlaku. Vlak je raztrgal voz na dvoje, možu pa se je prebila črepinja. Koliko nesreč je pri tej progi!

— **Požar.** Dne 10. t. m. je gorelo pri Matiji Radkovič, posestniku na Jugorju h. št. 14 v župniji suhurski. Zgorela je hiša in svinjak. Sosedje so hitro prihiteli na pomoč in ogenj omejili, da se ni razširil dalje, ker drugače bi bila cela vas v plamenu radi slamnatih streh. Zažgali so sosednji otroci, ko so se igrali z žveplenkami. Starši, pazite bolj na otroke! Škoda je precenjena na 1600 K in beda je velika, ker pogorelec je zavarovan za malo svojo in precej zadolžen.

— **Sreča v nesreči.** Iz Bohinjske Bistrice poročajo: V našem železniškem predoru bi se bil dne 14. marca kmalu smrtno ponesrečil Klemen Strgar iz Savice. Skozi predor vodita, kakor znano, dva tira. Silni dim, ki vlada mnogokrat v tem predoru, je zapeljal Strgarja, da se je napačno ognil bližajočemu tovornemu vlaku. Stroj ga je podrl in vozil s številnimi vozovi čez Strgarja. Po zdravniški izjavi nima ponesrečenec zlomljenega nobenega uda, pač pa je zadobil težke rane po glavi in telesu, o katerih je upanje, da ne bodo smrtonosne. Strgar je trezen mož in ima številno družino, odvisno od — očetovih rok.

— **Katoliško tiskarno** v Zagrebu, ki se nahaja v stanju likvidacije, je kupil nadškof-koadjutor dr. Bauer in jo preosnuje v škofijsko tiskarno, s čimer je stvar povoljno rešena.

— **IV. slovanski čebelarski shod in razstava v Pragi.** Do zdaj se je priglasilo 60 Srbov, 20 Črnogorcev, 50 bosenskih in hercegovinskih Srbov, večje število Dalmatincev, 40 Slovencev, 150 Hrvatov in mnogo Slovakov iz severne Ogrske, ki se niso

organizirani, pa 30 Rusinov, da se udeležijo IV. slovanskega čebelarskega shoda in razstave v Pragi. V Galiciji, na Poznanjskem in Ruskem Poljskem se za imenovani shod pridno agitira med Poljaki. Rusi in mohamedanski Srbi žele, da bi se vršila shod in razstava v drugi polovici meseca avgusta. Srbi mohamedanske vere ne morejo v prvi polovici avgusta z doma, ker praznujejo 7. in 8. avgusta velik praznik »Ramazan«. Ker je čebelarstvo važna panoga narodnega gospodarstva, s katerim se naši kmetje še vse premalo pečajo, bi bilo želeli, da se zgoraj omenjenega čebelarskega shoda v Pragi karseda v velikem številu udeležijo. Po drugih državah podpirajo vlade čebelarstvo, tako n. pr. daje ogrsko železniško ministrstvo železniškim paznikom čebele in mladike medonosnih grmičev, ki jih sadijo ob železniških tirih. Ali bi ne bilo kaj takega mogoče tudi pri nas? — Omenjamo tudi, da se od vseh slovanskih narodov le Bulgari ne bodo udeležili letošnjega čebelarskega shoda in razstave v Pragi, češ, da se tudi na gospodarskem polju nočejo srečavati s Srbi, in češ, da so baje za balkanske vojne nekateri češki listi stali na strani Srbov.

— **Iz učiteljske službe.** Namesto obojele učiteljice Antonije Virk pride na deklško ljudsko šolo v Ribnici kot supletinja učiteljica Josipina Obermann. Namesto iz učiteljske službe izstopivšega učiteljskega supleta Feliksa Zalokar pride na ljudsko šolo v Banjaloki supliat učiteljica Marija Urbančič.

— **Umrl** je v Kranju bivši dolgoletni mestni tajnik 82letni hišni posestnik Josip Polak, brat pok. inženirja Karola Polaka, ki je Ciril Metodovi družbi zapustil visok legat.

— **Demonstracije proti Lahom v Zagrebu.** V soboto so dijaki v Zagrebu radi dogodkov na »Revolteli« proti Lahom demonstrirali in se je velika množica zbrala v Dalmatinski ulici, kjer je laški konzulat. Tu so kričali in hoteli sneti napis. Policija pa je v avtomobilih pridirjala (šlo se je pač za Italijo!) in demonstrante razglašala.

— **Električna centrala** se snuje v Djakovu. Imelo bi se osnovati delniško društvo z 2500 delnicami po 1000 kron = 250.000 kron, kolikor je proračunano. Ponujajo se pa nekatere tovarne, da jo zidajo na lastne stroške, ako se jim da za 30 let brezplačne koncesije. Zdi se, da se bo ta ponudba sprejela, ker nujna največjo rentabiliteto.

— **Lepa hči.** 70letna Marija Šuster iz Plase v hrvatskem Primorju je hišo prepisala na svojo hčer. Za zahvalo jo je hči tepla in dan na dan zmerjala. Starka se je vsled tega tako užalostila, da je svoj nekdanji dom zapustila in se vrgla v morje. Ribiči so truplo pri Lovrani izveleli iz valov.

— **Zasačena vlomilca.** 15letni mesarski vajenec B. Košmerl je pred tremi tedni ušel od svojega mojstra Ivana Kos na Vrhniki in se jel potepati. 9. t. m. je od nekega posestnika na Brezovici na sleparski način izvalil 60 K in se odpeljal v Trst in Milje, kjer je obiskal svojega prijatelja ključavničarskega pomočnika Ivana Šuštaršič z Vrhnike. Zlikovca sta sklenila iti na Vrhnike, kjer so jima bile znane razmere, in ukrasti toliko kolikor bi mogla, nato pa pobegniti v Italijo. 12. t. m. krog polnoči sta res dospela na Vrhniko z različnimi vetrihi in ključji in najprvo vdrla v ključavničarsko delavnico Ivana Leskovec, kjer sta vzela 21 vetrihov in 40 vertheimskih ključev. Nato sta poizkušala priti v trgovino Andreja Grampovčana; odklenila sta večna vrata, ki so pa bila znotraj zaprta še z zapahom, zato sta brez uspeha odšla. Nato sta poizkušala svojo srečo pri gostilničarju Ivanu Oblak, toda tudi tu so bila vrata znotraj zapahnjena. Šla sta k drugim vratom, kjer ju je pa zasačil občinski redar in zgrabil Košmerlja, Šuštaršič je pa ušel. A kmalu so tudi njega imeli v pesti — že navsezgodaj zjutraj so ga aretirali v Logatcu. Oba zlikovca so izročili sodišču.

— **Nesreče med ameriškimi Slovenci.** V Harvicku je rojaka Antona Oovbet raztrgalo pri eksploziji v premogovniku na kosce. Doma je bil iz Blake, fara Cerkno na Primorskem. Star je bil 28 let in v Ameriki komaj pol leta. — V Pueblu je bil pokopan John Simončič, kateri je ponesrečil v Sunnyside, Utah. Rajnik je prišel v Ameriko pred 14 leti iz Drašič pri Metliki. V Sunnyside ga je zasulo v premogovnem rovu. — V Dunlo je ubilo rojaka Marka Rozmana v premogovniku. Izpodbival je neko podporo, vsled česar se je vsulo nanj kamenje in ga je tako poškodovalo, da je umrl.

KNJIŽEVNOST.

Franc Eerjavčeve povesti. Izšel je ravnokar drugi zvezek Grafenauerjeve zbirke slovenskih povesti, katera ima namen med našim ljudstvom gojiti in buditi veselje do dobrega berila in katera prinaša samo spise slovenskih pripovednikov. Drugi zvezek obsega nekaj Erjavčevih povesti, in sicer: »Hudo brezdno ali Gozdarjev reie-

nec. »Ni vse zlato, kar se sveti«, »Izgubljen mož«, »Ena noč na Kumu«, »Mravlja«. Erjavce je eden naših najpriljubljenejših pripovednikov, ki je znan po zanimivosti svojih povesti ter po ljubkosti in mičnosti, s katero zna slikati naravo in njeno življenje. Ker slovensko občinstvo tega pisatelja, čigar spisi so malokomu dostopni, po večini še vse premalo pozna, bo ta zvezek splošno prav dobro došel tudi našim dijaškim in društvenim knjižnicam.

»Zbirka slovenskih povesti« izhaja v založbi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani in se odlikuje tudi po nizki ceni; vsak zvezek velja namreč samo 60 v., nudila bo lepo izbiro prvovrstnih spisov naših prijateljev, ki so poskriti s raznih listih ali pa so priobčeni samo v dragih zbranih spisih, radi česar posamezniku navadno sploh niso dostopni. Naša zbirka bo pa zbrala v posameznih zvezkih vse, kar je lepega ter podala v lepi obliki in kar najnižji ceni našemu ljudstvu.

Nalezljive otroške bolezni v sliki in besedi. Za šolo in dom priredil dr. Demeter vitez Bleiweis Trsteniški. Cena stenski sliki na poltrdem papirju s platnenim robom 4 K.

Na tej poučni tabeli so v sliki in besedi natančno obrazložene lahke in nevarne otroške nalezljive bolezni. Kdor bo prebral pouk o bolezni in pogledal sliko, bo na prvi pogled spoznal, ali ima otrok ošpice, škrlatinko ali kako drugo bolezen. Glavne znake vsake bolezni namreč lahko vsak razločuje. Te koristne tabele bi ne smelo manjkati v nobeni šoli, društvu in večji družini. Ker je ravno sedaj čas, ko se najbolj gosto pojavljajo otroške bolezni, naj vsak, kdor ima otroke, poseže po zgoraj označeni tabeli, ki se dobi in naroča v

»Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Zadnje vesti.

ČEŠKO - NEMŠKA POGAJANJA NE MOGOČENA.

DRŽAVNI ZBOR ODGOĐEN.

Praga. Včeraj so se vršila v Pragi posvetovanja zaupnikov vseh čeških državnozbornih strank, na katerih se je razpravljalo o pogojih, ki so jih stavili nemški zaupniki zaradi razpisa novih volitev v češki deželni zbor in sklicanja deželnega zbora. Tem posvetovanjem je predsedoval predsednik češkega agrarnega eksekutivnega odbora Svehla. V debati o pogajanjih na Dunaju se je poudarjalo, da razen vlade, Poljskega kluba in alpskih Nemcev nima nihče posebnega interesa na rešitvi sedanje krize. Zahteve čeških Nemcev so nesprejemljive. Šele po konstituiranju deželnega zbora bi bilo mogoče razpravljati o obojestranskih zahtevah. Definitiven odgovor na nemške zahteve, ki je odklonilen, se bo določil danes na posvetovanju čeških zaupnikov na Dunaju ter se bo predložil popoldne Nemcem v skupnem posvetovanju. Soglasno se je od posameznih govornikov izjavljalo, da je vsaka nadaljna prijenljivost napram Nemcem izključena, zlasti pa, da bi novoizvoljeni deželni zbor rešil samo novi deželni red, ki prinaša Nemcem važne pridobitve, med temi narodne kurije, narodna delitev deželnega odbora itd., kakor tudi deželno-zbornsko vol. reformo, medtem ko na bi se konstituiranje dež. odbora in ureditev jezikovnega vprašanja v javnih uradih odložilo na poznejši čas. Čehi hočejo, da se vse zadeve, ki tičejo Nemcev in ki se tičejo Čehov, obravnavajo obenem. Z ozirom na to, da češke stranke nečejo sprejeti nemške zahteve, bo današnje posvetovanje čeških in nemških zaupnikov na Dunaju kratko in zaključeno brez kakšnega uspeha. Z ozirom na to bodo češke parlamentarne stranke pričele zopet z obstrukcijo v obliki predlogov k zapisniku. Za gotovo je pričakovati, da bo vlada takoj po novem izbruhu češke obstrukcije odgovorila državni zbor, za kar ima vlada že cesarjevo pooblastilo. Politični krogi so mnenja, da se državni zbor ne bo sešel pred novembrom in ako tudi jeseni ne bo državni zbor deloval, bo razpuščen ter se bodo nove volitve vršile v februarju 1915.

Praga. Češki nemški radikalci so včeraj imeli na Severnem Češkem tri shode, na katerih so govorili Pacher, Wolf, Heine in Herold. Shodi so sprejeli resolucije, ki odobrujejo stališče nemških radikalcev, da so odklonili vladne predloge za češko-nemška pogajanja in da so postavili svoje, katerih glavna principa sta samouprava in narodnostna razdelitev.

Dunaj. Grofa Stürgkha je cesar sprejel v posebni adjidenci.

MINISTRSKI SVET.

Dunaj. Čehi so danes nemškimi zaupnikom izročili svoj negativen odgovor na zadnje predloge Nemcev. Vršil se je ministrski svet, ki se je bavil z vprašanjem odgoditve zbornice.

KANDIDATI ZA SVIHOV MANDAT.

Praga. Za Svihov mandat se bodo potegovali štirje kandidati, in sicer mladočehski, staročehski, češkoradikalni in socialno-demokratski.

URADNIK UPRAVNIŠTVA NEKEGA ČEŠKEGA LISTA OSUMLJEN VOHUNSTVA.

Praga. »Narodni Listy« poročajo, da je državno pravdnštvo v navzočnosti stotnika avditorja grofa Nostitza izvršilo hišno preiskavo pri uradniku upravnštva nekega češkega lista Bogomiru Swobodi, ki je osumljen vohunstva v prid Rusiji. Swoboda, ki je bil svojčas v Bulgariji in Rusiji, je bil aretiran, vendar so ga pozneje izpustili na prosto. Preiskava proti Swobodi se nadaljuje.

ČEŠKI SOCIALNI DEMOKRATJE V SLUŽBOPOLICIJE?

Praga. Napram trditvi nekega dijaka, da je bil neki češki socialnodemokratski poslanec v enakih odnosih s policijo kot Sviha, izjavljajo »Narodni Listy«, da jim o tem ni nič znanega in da nimajo tudi nobenega tozadavnega materiala.

RAZREDNA LOTERIJA.

Dunaj. Pri današnjem zrebanju razredne loterije je zadela 20.000 številka 43.383, 5000 K št. 60.601, 2000 K št. 6226, 13.075, 24.205, 29.179, 35.286, 42.248, 44 tisoč 848, 45.425, 47.377, 54.134, 55.748, 57.265, 57.582, 62.171, 54.684, 65.317, 67.427, 78.458, 79.420, 79.827, 80.148, 84.629, 89 tisoč 891, 93.265 in 93.293.

VELIKA STAVKA KROJAŠKIH POMOČNIKOV.

Dunaj. Krojaški pomočniki v Gradcu, Mariboru, Celovcu in Ljubnu so odpovedali dosedanjemu tarif in zahtevajo od mojstrov boljše pogoje. Ako se mojstri in pomočniki ne sporazumejo, se 1. aprila v zgoraj imenovanih mestih prične stavka krojaških pomočnikov.

VOHUN IZDAL NAJBOLJŠEGA PRIJATELJA ZA VOHUNA.

Krakov. Tu se je vršila obravnava proti vseučiliščniku Jožefu Rowinskemu radi vohunstva v korist Rusije. Rowinski je v Varšavi svojo najboljšega prijatelja Glugoševskega izdal kot špijona v korist Avstrije. Glugoševski je bil v Varšavi obsojen v 15letno ječo in se je v ječi obesil. Ko je predsednik sodišča Rowinskemu povedal o samoumoru Glugoševskega, se je Rowinski onesvestil. Rowinski je bil obsojen na štiritletno težko ječo.

SAMI RUSKI OVADUHI.

Dunaj. Pred tukajšnjim sodiščem se začne velik vohunski proces proti celi bandi moških in ženskih špijnov, ki so v Galiciji v korist Rusiji vohunili. Načelnik te družbe je neki Piškur.

RUSIJA HOČE BITI NAJMOČNEJŠA DRŽAVA NA SVETU.

Peterburg. O tajni seji ministrov in poslancev v Tavričeski palači se je naznanilo, da je car sklenil, da mora Rusija postati najmočnejša vojaška država na svetu. Mornarica se zelo pomnoži, armada na kopnem pa mora prekašati armade vseh evropskih držav skupaj.

TAJNA SEJA POSLANCEV RUSKE DUME.

Peterbur. V tavrijski palači se je vršila tajna zaupna seja duminih poslancev, ki jo je sklical predsednik dume Rodnianski. S carjevim dovoljenjem je vlada podala izjavo o zunanji politiki in deželni pravbi. Bilo je navzočih 65 članov dume, med njimi vodilni poslanci. Ministrski predsednik Gorenkina je govoril o skupnem delu vlade z ljudskim zastopstvom, na kar sta govorila zunanji minister Sazonov in vojni minister Suhomlinov o zunanji politiki. Vladna izjava ni vzbujala zanimanja. Deželna bramba naj se izvede do najvišje popolnosti, toda služi naj le interesom miru. Izjavi se pripisuje velik pomen.

RUSKIM ČASTNIKOM PREPOVEDANO BIVATI IZVEN RUSIJE.

Rusko vojno ministrstvo je odredilo, da častniki ne smejo svojih letošnjih dopustov porabiti v inozemstvu.

ZVEZA MED SRBIJO, GRČIJO IN ČRNOGORO.

Bukarešt. Listi poročajo, da se je med Srbijo, Grčijo in Črnogoro sklenila zveza, glasom katere morajo postaviti v slučaju potrebe na bojno polje: Srbija 550.000 mož, Grčija 380.000, Črna gora 60.000. Grčija mora svoje brodogradne znatno pomnožiti. Ako izbruhne vojna, morajo vse tri države obenem mobilizirati. Zlasti se je uredilo postopanje napram Bulgariji in Albaniji.

SRBSKO - TURŠKA MIROVNA POGODBA.

Carigrad. Turški tiskovni urad priobčuje besedilo srbsko-turške mirovne pogodbe. Med drugim se v pogodbi določa, da postanejo prebivalci v novih srbskih pokrajinah srbski podaniki ter imajo pravico, da se v teku treh let izrečejo, ali pripadajo

turški narodnosti. Respektirajo se lastniške pravice glede zemljišč privatnih oseb, ki so si jih pridobili pred okupacijo. Respektirajo se tudi vse druge pravice, ki se ne smejo kršiti. Ta določba ne posega v nobenem smislu v sklepe pariške finančne komisije. Srbska vlada priznava srbskim podanikom mohamedanske vere iste državljanke in politične pravice, kakor Srbom ostalih konfesij. Priznajo se tudi mohamedanske privatne šole.

GRŠKO BRODOVJE.

Atene. Med Grčijo in Argentino se zaradi nakupa dveh dreadnoughtov vrše zdaj direktna pogajanja.

TEŽAVE V EPIRU.

Atene. Grška blokada pristanišča Santi Quaranta je neuspešna, ker potujejo Krečani k četam avtonomnega Epira po kopnem skozi Atene. Zato se bo blokada odpravila. — Albanski generalni komisar za južno Albanijo Thompson je z več častniki odpotoval v argyrokastrski in koriški okraj.

K NEMIROM V EPIRU.

A) ene. Avtonomna vlada v Epiru pozivlja vse moške od 19. do 30. leta pod orožje. Vojaški obvezanci se oglašajo v velikem številu.

TURŠKI EKSSULTAN ABDUL HAMID NA SMRTNI POSTELJI.

Dunaj. Iz Carigrada poročajo, da se je zdravstveno stanje bivšega sultana Abdula Hamida tako poslabšalo, da pričakujejo vsak čas njegove smrti.

ČUDEN VREMENSKI PREOBRAT.

Belgrad. V Makedoniji je divjal v soboto ciklon. V Bitolju je več hiš porušenih, ravnotako v Skoplju. Enega moža je vrgla čez vardarski most v vodo. Vihar je v Skoplju podrl ostanke zgoralega gledališča, pri čemur je neka mimoidoča oseba bila ubita. Škoda je zelo velika.

Odesa. Po Črnem morju je divjal včeraj ciklon. V Jalti in Sebastopolu je več hiš porušenih. Tri ladje so zadele na suho, sedem oseb je utonilo, 30 ribičev pogrešajo.

London. Vs'ed hudega dežja je včeraj Temza prestopila bregove. V Walesu je tudi vse preplavljeno. Čez Queenstown je bil tornado. V kanalu La Manche sta dve barki utonili. Tudi v Liverpoolu je vihar napravil zelo veliko škodo.

VELIK POŽAR.

Bukarešt. Velike žage v Caschinu so zgorele. Škode je 3 milijone frankov.

GROFICA PONESREČILA Z AVTOMOBILOM.

Niza. Avtomobil grofice Potocke se je med vožnjo iz Monte Carlo v Nizo zadel v neki drugi avtomobil. Grofico je vrglo iz avtomobila ter je močno poškodovana.

Razne sivarj.

Ruski železniški načrti. Nedavno je bilo na Francoskem dovoljeno veliko rusko posojilo za zgradbo novih železnic. Topot so Rusi na pariškem denarnem trgu zadeli na precejšnje ovire in treba je bilo vprijeti komedijo v Putilovih tovarnah v Peterburgu, češ, da jih namerava kupiti essenski Krupp, da so se omehčala srca prestrašenih Francozov, ki so nato dali potreben denar ne le za Putilove tovarne, marveč tudi za nove ruske državne železnice. To so pa Francozi tem voljnije storili, ker se bodo s tem denarjem v prvi vrsti zgradile sekundarne železnice na zapadu, vodeče do nemške in avstrijske meje, kar je velikega pomena tudi za Francijo, ker bi Rusija v danem resnem slučaju lahko hitro mobilizirala. Razen teh zapadnih železnic pa ima Rusija še drug obsežen železniški program, ki ga je nedavno obrazložil ruski finančni minister in ki obsega celo ogromno carstvo. Življenjski pogoj Rusije je, da vse svoje širne pokrajine čim tesneje prepreže in zveže z železnicami. Vseh sredstev to v svrhu sama ne zmore, zato bo treba pritegniti zasebne podjetnike z državno garancijo. Mnenje o vprašanju, ali naj se grade državne ali zasebne železnice, se je v Rusiji opetovano izpremenilo. V zadnjem času so se s privatnimi podjetji dosegli najlepši uspehi ter so se zasebnikom podelile koncesije za zgradbo 8525 ruskih milj novih in 3761 ruskih milj že obstoječih privatnih železnic. Vloženih je pa še mnogo drugih načrtov. V minoletem letu je bilo otvorenih več novih prog, in sicer: železnica iz Karsa proti Armeniji, dovozne proge k sibirski železnici in zveza ruske in finske železnice. Grade se: amurska železnica, proga Mereta—Kerzon, potem železnica iz Peterburga na Finsko in železnica v Mongoliji in vzhodni Sibiriji. V načrtu se nahajajo velika južnosibirska železnica, zvezane proge iz osrednje Rusije k Vzhodnemu morju, transperzijska železnica in zveza z ledenim morjem. Ako se vpošteva, da šteje Rusija že danes 170 milijonov

prebivalcev, ki se neprestano in hitro množe, potem je vsakomur jasno, kako važno je za Rusijo, da vso to ogromno množico zveže skupaj z železnicami in si zagotovi hiter prevoz svoje milijonske armade na vse strani. Svetovna moč Rusije napreduje korak za korakom z njenimi železnicami.

S'avka krojaških pomočnikov v Opavi. Krojaški mojstri v Opavi so preteklo soboto izprli vse pomočnike, ker so jim ti napovedali, da bodo v aprilu pričeli stavkati, če ne ugrade njihovim meznim zahtevam. Izprti krojaških pomočnikov je 300. Čuje se, da se bo izpor razširil na celo Šlezijo.

Povodnji na Ogrskem. Iz Budimpešte poročajo, da je kraj Tisza Ujlak v soboto ponoči narastla voda popolnoma razrušila. 250 hiš in 150 drugih poslopij je podrtih. Voda je tudi izpodkopala pokopališče in več mrtvecev odplavi. Tudi kraj Hatvan je zelo prizadet od povodnji. Škoda znaša več milijonov kron. V szatmarskem in ugočsaškem komitatu je 140.000 oralov zemlje pod vodo.

Učenjak obsojen v dveletno ječo. Iz Peterburga poročajo: Znani učenjak - slavist Baudoin de Courtenay je bil obsojen v dveletno ječo, ker je izdal brošuro proti ruskiemu absolutizmu in centralizmu. Če je to res, se ruska birokracija s tem pač ni proslavila, ampak ji je to pred kulturnim svetom le v sramoto, zlasti pa pred slovan-skim.

200 delavcev našlo smrt v morju. Iz Jekaterinodarja poročajo, da je v bližini kozaske vasi Ahtirskaja na obali Azovskega morja v kubanski pokrajini odplavilo viharo morje 200 spehij delavcev, ki so vsi utonili. Morje je poplavlilo tudi več delavskih naselbin. V mestu Temerjuku je morje razrušilo cementni nasip in poplavlilo velik del mesta. Človeških žrtev je zelo veliko. — Iz Odese poročajo, da je velik orkan porušil pet vasi v donski pokrajini. Osem ljudi je bilo ubitih, mnogo težko ranjenih.

Bogata dedščina. V svoji oporoki je umrl Georges Vanderbilt zapustil vse svoje premoženje 2000 milijonov kron svoji hčeri Korneliji.

Velik požar. V gradu lady Churchillove v Windsorju je izbruhnil požar, ki je uničil celo poslopje. Le s težavo so se rešili gostje.

Omnibus v zraku. Ruski aviatik Sikorski je zgradil ogromen aeroplan, s katerim dela vsak dan poizkuse nad Peterburgom in okolico. Ta ogromni aeroplan je bil enkrat s 16 osebami v zraku eno uro in pol. Z navadno posadko osmih mož pa je bil opetovano po dve uri v zraku. Imenuje se ta aeroplan, ki ga nekateri nazivljajo parobrod zraka, »Ilija Muromec«.

Živnostenska banka je na svojem občnem zboru v Pragi 15. t. m. sklenila, da se od čistega dobička 8.350.129 kron razdeli 5% dividenda in 2½% superdividenda.

Ljubljanske novice.

— Katoliško mladeniško društvo v Ljubljani vlnudno vabi h gledališki predstavi, ki jo prirede v četrtek, dne 19. marca, na praznik svetega Jožefa, v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12, točno ob 5. uri popoldne. Upizori se zgodovinska igra: »Sveti Just«, ki jo je italijanski spisal dr. Fr. Petronio, iz rokopisa pa prevedel dr. J. Debevec. Režiser je g. Rudolf Vrančič. — Med igrami, katerih dejanje se vrši za časa preganjanja kristjanov, se odlikuje igra »Sveti Just« po posebno živahnem dialogu in pesniškem jeziku; za nas Slovence je pa tudi še zaradi tega zanimiva, ker gledamo v njej junaško smrt zaščitnika škofije, ki je v velikem delu slovenska. — V Trstu so igro že večkrat igrali — tudi v mestnem gledališču —, in sicer z najboljšim uspehom. Vstopnina: Sedeži od I. do IV. vrste po 1 K, od V. do VII. vrste po 80 vin., od VIII. do X. vrste po 60 vinarjev, od XI. in XII. vrste po 40 vin. Stojišča po 30 vin.

Ij Beg nevarnega vlomilca. Leopold Jerab, ki je bil pri zadnjem porot. zasledanju v Ljubljani radi hudodelstva najprejznješih tatvin in vlovov na Kranjskem, Hrvaškem, Koroškem, v Istriji itd. v družbi z Janezom Pavličem, obsojen na osem let težke ječe in na tri leta v prisilno delavnico, je pobegnil v noči od 14. na 15. t. m. iz tukajšnje jetnišnice. Ker je bil že v kaznilnici v Gradišču, kjer je predsedel zaslužene kazni radi enakih zločinov in je ondi svoj čas provzročil vstajo kaznjencev in bil nje vodja, takrat je bilo nekaj orožnikov, kaznilničnih paznikov in kaznjencev težko poškodovanih, se je bal priti v to kaznilnico, kjer bi bil pod najstrožjim nadzorstvom in bi moral opravljati najtežja dela. Zaprošil je, naj se ga prepelje mesto v Gradiško v kaznilnico v Gradec. Tej njegovi prošnji se je menda hotelo ugoditi in zato je moral ostati toliko časa, da se prošnja reši, v tukajšnji jetnišnici. Pripravil se je med tem na bež s tem, da je simuliral. da

boleha na tuberkulozi. Jelenišni zdravnik mu je dozdevno verjel in Jereba so oddali v za take slučaje pripravljeno izolirano celico. Tja je Jereb dobil neke stare škarje, iz katerih je neznano kako in s kakim orodjem napravil žago in s to prežagal močne železne okenske okvire. Zrezal je par rjuh, privezal iz istih narejenih vrvi na še nepoškodovan železen okvir, spustil se skozi okno, prišel z drugega nadstropja v prvo na okrajih (Gesims), šel po istem do glavnih vrat jetnišnice na Miklošičevi cesti, ondaj zopet privezal seboj vzete ostanke vrvi, se spustil na cesto in tako dosegel zaželjeno prostost. V jetniški obleki je šel na Vič, kjer so bili njegovi stariši in kjer stanuje tudi še njegov brat. Ustavil se je na Viču hišna številka 5, kjer je zbudil Poglajevko, katerega ga je vprašala, kdo da je in kaj da hoče. Odgovoril je: »Mandič, notri bi rad šel.« Ondi stanuje c. kr. policijski stražnik Mandič. Ta zvišča dosegla je svoj namen, kajti Poglajevka je zbudila 18 let starega sina, ki je hišna vrata takoj odprl. V istem trenutku zagrabil je Jereb mladega Poglaja in mu, v desni roki držeč nož ali nekaj podobnega, pretel: »Obleko takoj sem ali pa smrt.« Prestrašeni Poglaj mu je željo izpolnil in izročil obleko, nakar se je Jereb moral preobleči. Nadaljeval je svojo pot v Borovnico, kjer je obiskal gostilno. Tu ga je spoznal substitut južne železnice Zagorci, ki je to povedal gostilničarju Drachslerju, ta je pa obvestil orožnike. Jereb ni imel časa pobegniti, ker je bilo orožništvo takoj v gostilni in Jereba zvezalo. Jereb je imel pri sebi 17 K. Borovniško orožništvo je nevarnega vlomilca oddalo nazaj tukajšnji jetnišnici danes ob pol 11. uri dopoldne. Sedaj so ga dali v bolj varno kletko. Radi storjenega roba se bo moral Jereb zagovarjati in upati je, da prejme zaslužen kazenski tabor, da se mu prisodi k že dobljenim osimim leti še dvanaest.

Ij Šentpeterska hranilnica in posojilnica v Ljubljani je imela v nedeljo, dne 8. sušca, občni zbor, pri katerem so člani dobili najljubši vtis. Ta rafajzovka obstaja šele 5 let, pa ima rezervnega zaklada že 4085 K 73 vin. Čisti dobiček za leto 1913 znaša 636 K 70 vin. Hranilnica vloge se obrestujejo po 5 tri četrtine odstotka. Poslovanje je sedaj v najlepšem redu. Uradne ure so redno vsako sredo od 9. do 11. ure dopoldne. Priporočamo zlasti Šentpeterčanom, da pridno vlagajo svoje prihranke v to domačo hranilnico!

Ij V Ljubljani zaznamovani potres na Japonskem. Včeraj je tukajšnja potresna opazovalnica zaznamovala doljni potres, ki se je začel ob 9. uri 14 minut 34 sekund, bil ob 9. uri 47 minut na vrhuncu in nehal ob 10. uri 41 minut. Vrhunec je bilo oddaljeno 9000 km. Gre za potres, ki se je glasom brzojavke pojavil včeraj v **Hakiti na Japonskem**, porušil več sto hiš in ubil 11 oseb. Potres je vulkanski, ker je začel en ognjenik delovati.

Ij K zgradbi novega Šentjakobskega mostu. Dela za zgradbo novega Šentjakobskega mostu so poverjena znani tvrdki Pittel & Brausewetter, ki je zgradila tudi Jubilejni most. Gradbeni predela so se že danes začela. Magistratni gremij je v svoji zadnji seji sklenil, da gradbeni tvrdki odda v najem potreben prostor za shrambo orodja in materiala na Cojzovi cesti in v Trubarjevi ulici. Most se zgradi na račun cestnega erarja; mestna občina pa prispeva 20.000 K za zgradbo hodnikov za pešce na obeh straneh mostu. Stari most ostane začasno za promet odprt. Novi most utegne biti izročen prometu v letošnji jeseni.

Ij Iz protestantske vere v katoliško cerkev je prestopila 28letna učiteljica glasbe gđ. Ivana Marjeta Huber, doma iz Lipškega. Njen oče je bil katoličan, a mati protestantka, ki je hčere vzgojila sicer precej skrbno v svoji veri. Ivani pa so se že dalj časa vzbujali dvomi o resničnosti luterovske vere. Z velikim zanimanjem je sledila razlaganju g. župnika Petriča o razlikah obeh

veroizpovedanj in študirala po knjigah tozadevno vprašanje ter naposled v popolnem prepričanju prestopila. Dne 11. t. mes. je opravila izpoved, prejela sv. obhajilo in prisostvovala prvokrat sveti maši. Zatrjevala je potem, da se še nikdar v življenju ni čutila tako srečno kot ta dan. Potem se je poročila s c. kr. narednikom Evgenom Dolencem.

Ij Veliko moderno trinadstropno trgovsko hišo namerava postaviti tukajšnji trgovec Fr. Drogenik na Mestnem trgu št. 23 namesto sedanje Souvanove hiše. Prednji del Souvanove hiše na Mestnem trgu št. 23 bo do tal podrli in na tem prostoru zgradil trinadstropno trgovsko hišo, v kateri bode v pritličju in v prvem nadstropju prodajalna, v drugem in tretjem nadstropju pa skladišče. Vsa tri nadstropja bodo imela velika steklena izlozbeni okna. Magistratni gremij je poslal načrt v presojo tukajšnjemu zastopstvu centralne komisije za varstvo spomenikov, da se izreče, v koliko bi taka velika moderna hiša pokvarila staro zgodovinsko lice Mestnega trga.

Ij K saniranju »Glavne posojilnice«. Minolo soboto zvečer se je na sestanku članov »Glavne« pri »Lloydu« izvolil odbor 9 članov, ki ima nalogo preskrbeti spis zadrugnih pravil nameravane nove kreditne zadruge za saniranje »Glavne«. V najkrajšem času se skliče ustanovni občni zbor, na katerem se končno veljavno potrdi pravila in izvoli odbor.

Ij Prostor za vsesokolski zlet bo na mestnih travnikih za Bežigradom nasproti državnega kolodvora. Te travnike je imel doslej v najemu g. Verhovec, magistratni gremij je pa dal sedaj te travnike v najem Slovenski Sokolski Zvezi za 180 kron za eno leto.

Ij Odhod dveh domobranskih stotnij. 1. in 2. stotnja domobranskega pešpolka št. 27 v Ljubljani odideta 20. t. m. za stalno na poletno postajo.

Ij Umrlj so v Ljubljani: Mravljak Josipina, hči sluškinje, 24 dni. — Kapno Elizabeta, mestna uboga, 77 let. — Slamnjak Viljem, sin deželnega šoferja, 2 leti. — Otorepec Ivan, sin posestnika, 15 mesecev. — Kocjan Martina, hči kovinskega strugarja, 5 mesecev. — Zemljčič Marija, mestna uboga, 77 let. — Ravnihar Marija, hči postrežkinje, 16 let. — Stupica Vladimir, sin jermernarja, 8 let.

Ij V Ameriko je pobegnil radi dolgov Janez Košnik, ki je prevzel od Sokliča v Trnovem bivšo Weisovo gostilno in kateremu v korist je gospa Sokličeva odstopila koncesijo za žganje. Ga. Sokličeva je sedaj ta odstop preklicala, kar je magistratni gremij vzel na znanje.

Ij Novo vilo zgradi v Tobačni ulici v bližini Marmontove ulice inženir Viktor Turnšek, učitelj na obrtni šoli.

Ij Ponudbo vojaške uprave za prepušitev enega ali več avtomobilov za mestne vožnje je magistratni gremij

odklonil, ker bi bila ta vožnja dražja kot je sedanja mestna vožnja.

Ij Vstopnice za prihodnje gostovanje hrvatske opere še ni dobili pri blagajničarki ter se izrečno sporoči, kadar se začne s predprodajo.

Ij Deželna sodavičarska zadruga na Kranjskem ima svoj občni zbor 1. aprila ob 9. uri dopoldne v hotelu Lloyd v Ljubljani.

Ij Opozarjamo, da se bode predvajalo ta teden, in sicer od petka 20. t. m. naprej v kinematografu Ideal v Ljubljani »Življenje Jezusa Kristusae«. Ta slika je popolnoma nov izdelek svetovnoznane tvrdke Pathé Freres in se ne more primerjati dosedaj kazanim. Ta pravi umotvor je skozi in skozi krasno barvan. Predstave bodo vsak dan ob pol 11. dop. in ob 1., pol 3., 4., pol 6., 7. in pol 9. uri popoldan. Vstopnina od 70 vinarjev do 1 K 90 vin. Po dogovoru tudi posebne predstave za šolsko mladino po znižani enotni ceni.

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo se sprejme v trgovino z mešanim blagom pri tvrdki Jakob Sem, Ljubno, Savinska dolina, Štajersko. 867

Prodaj že več let obstoječo

trgovino

na najbolj prometni cesti v bližini Ljubljane, pod ugodnimi pogoji. Naslov pove uprava lista pod št. 876. (Znamka za odgovor.)

Dva

ključavničarska pomočnika samostojna delavca sprejme takoj v trajno delo Ivan Triller, Bled. 868

Prodaj se

bencin-motor

za 6 konjskih sil po nizki ceni. Več pove: Anton Pogorelec, Struge, p. Videm-Dobropolje. 732

Izjava in preklic.

»Slovenski Narod« je dne 13. januarja 1914 št. 9 objavil pod zaglavjem »Duhovski terorizem« dnevno vest iz Žužemberka, v kateri se hudo žali čast g. kaplana Karola Gnidovec. Podpisana obžalujem, da sem dala svojim nepremišljenim govorjenjem povod temu dopisu, izjavljam, da so vsa v njem navedena dejstva — popolnoma neresnična ter se g. kaplanu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe proti meni.

V Žužemberku, dne 6. marca 1914.

892 Jera Ljube, pos. žena iz Plešivce št. 6.

Kurzne cene

dne 14. marca 1914.

	K	h
Državne rente.		
4% konv. dav. pr. kron. renta (maj—nov.)	83	05
4% konv. dav. pr. kron. renta (jan.—jul.)	83	05
4 1/2% avstr. velj. papir. renta (febr.—avg.)	86	65
4 1/2% avstr. velj. sreb. renta (april—okt.)	86	90
4% avstr. zlata renta, davk. prosta	103	75
4% avstr. kron. renta (marec—sept.)	83	40
4% av. kron. renta iz l. 1912 (junij—dec.)	83	35
4% ogr. renta v zlatu	99	—
4% ogr. renta v kronah iz l. 1910.	81	75
4 1/2% ogr. renta v kronah iz l. 1913.	90	40
Druge javne zadolžnice.		
4% kranjsko deželno posojilo iz l. 1888.	—	—
4 1/2% kranjsko dežel. melior. pos. iz l. 1911.	95	—
4 1/2% kranjske deželne banke	95	—
4% bosansko deželno posojilo	81	50
4% obveznice Rudolff. železnice	85	70
4% obveznice železn. Ljubljana-Kamnik	92	75
4% obveznice doljenj. železnice	—	—
Srečke.		
4% drž. srečke iz l. 1860. po 500 gld. a. v.	1630	—
4% drž. srečke iz l. 1860. po 100 gld. a. v.	442	—
Državne srečke iz l. 1864. po 100 gld. a. v.	680	—
Državne srečke iz l. 1864. po 50 gld. a. v.	350	—
5% don. uravn. pos. iz l. 1870. po 100 gld.	272	50
3% avstr. zemlj. kredit. srečke I. izd.	282	—
3% avstr. zemlj. kredit. srečke II. izd.	241	50
Bazilika budimp. iz l. 1880. po 5 gld.	27	—
Ljubljanske srečke po 20 gld.	60	—
Rudeči križ avstr. iz l. 1882. po 10 gld.	52	—
Rudeči križ avstr. iz l. 1882. po 5 gld.	31	50
Rudeči križ ital. iz l. 1885. po 25 lir.	46	—
Josiv-srečke iz l. 1888.	16	—
Turške srečke	227	—
Srbske drž. tob. srečke iz l. 1888.	29	50
Akcije.		
Avstr. kreditni zavod	638	—
Avstro-ogrška banka	1962	—
Anglo-avstrijska banka	343	50
Dunajsko bančno društvo	534	50
Jadranska banka	426	—
Ljubljanska kreditna banka	406	—
Union banka	609	75
Zivnostenska banka	277	50
Avstrijski Lloyd	629	—
Državna železnica	712	—
Južna železnica	103	75
Alpine	843	75
Skoda	774	15
Valute.		
20 frankov	19	07
20 mark	23	54
Sterling	24	04
Rubelj	252	75

Vsa tozadevna pojasnila se dobe tudi v podružnici c. kr. priv. avst. kred. zavoda v Ljubljani.

Nagradna zagonetka.

Kaj je to?

Inajl bujlva Jirda ejmeks jnark. ana rutka Funa motof aj čevjan.

Prvi in vsaki deseti ter zadnji rešilec zagonetke dobi fotografski aparat, a vsaki peti po zavoj mila ali pa parafin. Rešitvam je priložiti v znamkah K 120 za manipulacijo do 24. marca 1914. Oziralo se bode le na pismene rešitve.

Imena nagradnih rešilcev se bodo objavila.

»Adrija« Drogerija in fotomanufaktura v Ljubljani. 893

5 gosjakov

se prodaja cena 7—8 K, pri Ogrinu, Gruberjevo nabrežje 8, Ljubljana. 896

Stanovanje

se odda v Naklem pri Kranju, z več sobami dvema kuhinjama in vrtom, skupno ali posamezni prostori. Poslopje je enonadstropno, poleg državne ceste v neposredni bližini cerkve in kolodvora. Primerno za kako obrt ali kakega duhovnika v pokoju. Vprašati je pri Vinko Črnlec, posestnik Nakle pri Kranju št. 46. 898

Sukno, volнено blago, vse vrste perilno blago, šifoni, preproge, odeje, zastori in izvrstno gotovo moško perilo se dobi po najnižjih cenah ::
v manufakturni modni trgovini

Oglejte si zalogo, zahtevajte vzorce

L. KOSTEVC Ljubljana
Sv. Petra cesta 4

V sredo 18. marca

bode vže za dobiti novo pravkar došlo blago

V ostankih

za obleke, najmodernejšie in od navadne do najboljše kakovosti za skoro polovične cene pri podjetju zvezdnih tkanin „HERMES“ Šelenburgova ulica števil. 5 v prvem nadstropju nasproti glavne pošte.

'Slov. Straža' potrebuje pomoči!

Proda se nova prilična

= hiša =

z vrtno in vsemi gospodarskimi poslopji ob glavni cesti v Domžalah oddaljena 5 minut od kolodvora. — Več pove lastnik **Jožef Janežič** v Domžalah. 864

Kuharja

neoporečne preteklosti, ki bi bil dobro več kuharja in bi hotel opravljati tudi manjša hišna opravila, sprejme župnik na Hrvaškem. Ponudbe sprejema uprava lista pod št. 848.

Vabilo

na

U. sejo upravnega odbora

„Hranilnice kmečkih občin v Ljubljani“

katera se vrši

dne 23. marca 1914 ob pol 10. uri dop. v Ljubljani, v sejni dvorani Ljudske posojilnice.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika IV. seje upravnega odbora;
2. Poročilo ravnateljstva o hranilničnem delovanju za tretje upravno leto;
3. Poročilo računsko-pregledovalnega odseka o računskem zaključku za tretje upravno leto in proračunu za leto 1914;
4. Volitev enega člana v ravnateljstvo.
5. Posvetovanje in odločitev o uporabi čistega dobička v rezervni zaklad;
6. Posvetovanje in odločitev upravnih prispevkov;
7. Sprememba oziroma dopolnitev § 25; hranilničnih pravil;
8. Slučajnosti.

Fran Povše, l. r.

844 t. č. predsednik upravnega odbora.

Dr. vitez Hugo pl. Porenta

primarij dobrodelnega zavoda v Trstu, potrjuje, da tinktura za želodec lekarnarja **Plecolija** v Ljubljani, Dunajska cesta, pri motenju delovanja prebavnih organov vedno najbolje učinkuje. Steklenica 20 vinarjev.

Naročila sprejema lekarna

G. Piccoli
677 Ljubljana.



zdravniško priporočeno křivoreče vino daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po pošt-nem povzetju K 4-50. Edina zaloga

Br. Novaković

veletrgovina vina, vermoutha, Marsale, Malage, konjaka, žganja itd.

Ljubljana. 2631

Omožitev

Čednemu, zdravemu dekletu ali pa mladi vdovi s 50.000 kronami razpoložljive dote, v starosti mej 20 in 30 letom, nudi se lepa prilika za takojšen res srečen zakon, ker so vsi pogoji za to dani. Dota se bode pupilano varno zavarovala na velikem premoženju.

Le resne ponudbe se prosil na upravo tega lista pod šifro „April 1914“.

Stroga diskrecija zajamčena.

Pošteni in resni posredovalci niso izključeni. 845

877 **Profesor**
dr. pl. Valenta
odpotoval
do 30. marca.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
SEK. ZDRAVNIK PRIMARIJ DR. FR. DERGANČ

Spomladne modele

za dame in deklice priporoča tvrdka

A. LUKIČ

Ljubljana, Pred Skofijo 19.

Za gospode in dečke

— največja izbira —

oblek in površnikov

najnovjšega kroja. Priznana najnižje cene.

Solidna postrežba! 2734 Solidna postrežba!



Razpis.

Za zgradbo vodnega rezervarja z vsebino 240 m³ v vasi Hrastje, občina št. Peter na Krasu na 7.817 K

proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave. Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo enotnih cen proračuna naj se predložijo

do 31. marca t. l. ob 11. uri dopoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, ki morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposliti je zapečatenih z napisom: „Ponudba za prevzete zgradbe rezervarja v vasi Hrastje, občina št. Peter na Krasu“.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik gradbene pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razen tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih papirjih po kurzni ceni, zlasti v komunalnih zadolžnicah ali zastavnih pismih kranjske deželne banke.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika neglede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu zdi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji se dobe pri deželnem stabnem uradu v navadnih uradnih urah za 2 K.

853

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 12. marca 1914.

Redka prilika! —> čevljev
Popolna razprodaja cene zaloge

Wolfova ulica št. 14

kakor moških, ženskih, otroških, gorskih i. t. d., najnovjše oblike, se bode vršila

od 16. t. m. dalje globoko pod lastno ceno.

Nadalje se bode razprodala vsa zaloga usnja in čevljarskih potrebščin ter sploh vsa prodajalniška oprava

841

pri

Združenih čevljarjih, Wolfova ulica št. 12—14.

št. 5027

Razpis ustanove.

Ljubljanska mestna občina ima za tekoče leto podeliti ustanovo v znesku 200 K, katera je bila ustanovljena povodom srebrne poroke Nj. c. in kr. apostolskih Veličanstev cesarja in cesarice.

Pravico do te ustanove ima letos ljubljanka, ki je revna, poštena, ki se je tekom leta 1913 omožila ter bila pred omožitvijo samskega stanu (ne bivša vdova!).

Ljubljankam so le take prošilke, ki so imele pred omožitvijo v Ljubljani domovinsko pravico.

Prošnji je priložiti:

1. Poročni list.
2. Dokaz domovinstva pred poroko,
3. Nравstveno spričevalo.

Prošnje je vlagati v vložnem zapisniku mestnega magistrata do vstetega 8. aprila t. l.

Na prošnje, katere ne bodo opremljene v smislu tega razpisa, se ne bo oziralo.

Mestni magistrat ljubljanski.

Ljubljana, dne 11. marca 1914.

PRIPOROČILO

Vsled nenadne smrti soproga g. **Ljudevita Ševarja** na Rakeku javljam vsem cenj. trgovskim prijateljem in znancem, da bodem od zdaj naprej po začetnih potih pokojnika

vso vpeljano trgovino cementa, cementnih gnojil, špedicij-ke posle, kakor tudi otvoren avtomobilno vožnjo in gostilničarski obrt neizpremenjeno naprej vodila ter me bode v vseh poslih podpiral moj svak trgovec gospod **Hinko Ševar**.

Cenjeno občinstvo in trgovske prijatelje pa prosim za zvesto nadaljno naklonjenost zagotavljač najboljšo postrežbo velepoštovanjem

842

vdova Terezija Ševar.

Obrtno-oblast. preizkuš. komisija za pomočnike v Ljubljani.

V tekočem letu se bodo, v smislu § 104 b obrtnega reda, vršile

preizkušnje za pomočnike

dne 20. aprila, 15. junija, 12. oktobra in 14. decembra.

Pred to komisijo se pripustijo vajenci, oziroma pomagači, ki so se izučili v tovarniškem podjetju ali pa pri mojstru, kateri ni član kake zadrage, pri kateri obstoja zadruga izpisevalna komisija. Lastnoročno pisane, nekolokovane prošnje za prepustitev k preizkušnji je treba opremiti z učenim izpisevalom in izpisevali obrtne nalagjalne šole, ako je prosilec takole obiskoval.

V Ljubljani, dne 23. februarja 1914.

Predsednik komisije:
Ing. J. Foerster.